

Projekt

z dnia 23 stycznia 2024 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W SŁAWNIE**

z dnia 18 stycznia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Sławno na lata
2024 - 2030**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, ze zm.) oraz art. 16b, art. 17. ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Sławno na lata 2024 -2030, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Sławno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

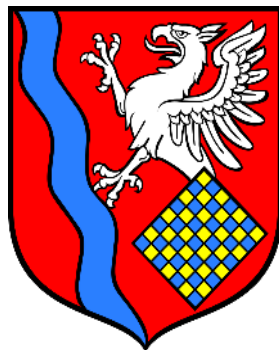
Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Sławnie
z dnia 18 stycznia 2024 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Sławno na lata 2024-2030

Część I

Charakterystyka Miasta Sławno pod względem czynników społecznych i gospodarczych mających wpływ na powstawanie, skalę i częstotliwość wybranych zagrożeń społecznych

Wstęp

Charakterystyka danej jednostki samorządu terytorialnego występuje w praktycznie każdym dokumencie strategicznym dotyczącym tej jednostki. Ważne jest jednak to by specyfika tej charakterystyki odpowiadała problemowi jakemu poświęcona jest diagnoza bądź strategia. Przedmiotem niniejszego dokumentu są problemy społeczne i strategia zapobiegania im oraz minimalizowania ich skutków.

W związku z tym charakterystyka Miasta Sławno skupia się na wybranych, najważniejszych czynnikach mających wpływ na powstawanie zagrożeń społecznych bądź zapobieganie ich powstawaniu w danym środowisku. Należy do nich zaliczyć stan demografii, gospodarki, polityki społecznej, edukacji oraz skalę i strukturę zachowań przestępczych. Oczywiście zawsze można dodawać inne czynniki jak np. dominujące poglądy polityczne, dostęp do dóbr kultury czy świadczeń medycznych. Niekoniecznie jest to celowe w zglobalizowanym świecie, bądź jak w przypadku Miasta Sławno, które leży niedaleko większych miast – Koszalina i Słupska. Nawet jeśli dostęp do kultury byłby ograniczony na terenie samej gminy, to jest on szeroki dzięki dużym możliwościom mobilności mieszkańców.

Wspomniane czynniki mają istotny wpływ na to jaka jest częstotliwość, natężenie i struktura zachowań ryzykownych gdyż to one odpowiadają za kształtowanie się kapitałów społecznego, kulturowego oraz ekonomicznego, a jak wskazują badania naukowe im większy jest poziom tych kapitałów tym mniejsze ryzyko występowania problemów społecznych.

Dlatego mając na celu przygotowanie strategii przeciwdziałania problemom społecznym konieczne jest opisanie ewentualnych determinantów, w tym głównie kryminogennych, które mają wpływ na kształtowanie postaw i zachowań mieszkańców miasta.

Położenie Miasta Sławno i skomunikowanie z innymi ośrodkami

Miasto Sławno jest stolicą, a zarazem jedną z sześciu gmin powiatu sławieńskiego, będącego z kolei jednym z osiemnastu powiatów ziemskich Województwa Zachodniopomorskiego¹ Powierzchnia gminy miejskiej Sławno wynosi jedynie 15,83 km² co czyni ją najmniejszą gminą w województwie. Powierzchnia Miasta Sławno to tylko 1,51% powierzchni całości powiatu. Jednocześnie Sławno jest jednym z dwóch – drugim jest Darłowo – miast powiatu, posiadających status gmin miejskich.

Nieduża powierzchnia miasta może sugerować zmniejszoną częstotliwość występowania zachowań ryzykownych, a co za tym idzie również problemów społecznych. Jednak Sławno stanowi centrum administracyjne powiatu, w którym koncentruje się również życie kulturalno-gospodarcze. Oznacza to, że do miasta przyjeżdżają mieszkańcy okolicznych gmin, co z kolei może wpływać na zwiększone prawdopodobieństwo występowania m. in. przestępczości.

Istotnym determinantem problemów społecznych – zarówno ich powstawania jak i zasobem wykorzystywanym do ich ograniczania – jest skomunikowanie badanego obszaru. Główne szlaki komunikacyjne przebiegające przez Sławno to Droga Krajowa Nr 6 i Droga Ekspresowa S6 (E28), stanowiąca połączenia Szczecin-Koszalin-Słupsk-Gdańsk. Odległość Sławna od Słupska wynosi zaledwie 27 kilometrów, a od Koszalina – 40 kilometrów. Są to najbliższe, większe ośrodki miejskie. Względnie duża jest odległość do stolicy województwa – Szczecina wynosi 200 kilometrów. Mniejsza jest odległość od innego miasta wojewódzkiego – Gdańska - ok. 160 km. W Sławnie znajduje się również stacja kolejowa, dzięki czemu można stąd dojechać m.in. do Szczecina, Gdańska, Koszalina, Warszawy, Krakowa, Poznania, Katowic.

W związku z powyższym należy uznać, że Sławno jest miastem względnie dobrze skomunikowanym. Położonym blisko większego – Koszalina i średniego – Słupska ośrodków miejskich². Oznacza to, że mieszkańcy mają stosunkowo dobrym dostęp do rynku pracy, usług edukacyjnych, medycznych, kultury i do innych sfer rozwoju. Należy jednak zaznaczyć, że możliwość dużej mobilności mieszkańców do większych ośrodków determinuje nie tylko pozytywne czynniki, ale również generuje również czynniki negatywne takie jak przenoszenie zachowań ryzykownych lub przestępczych.

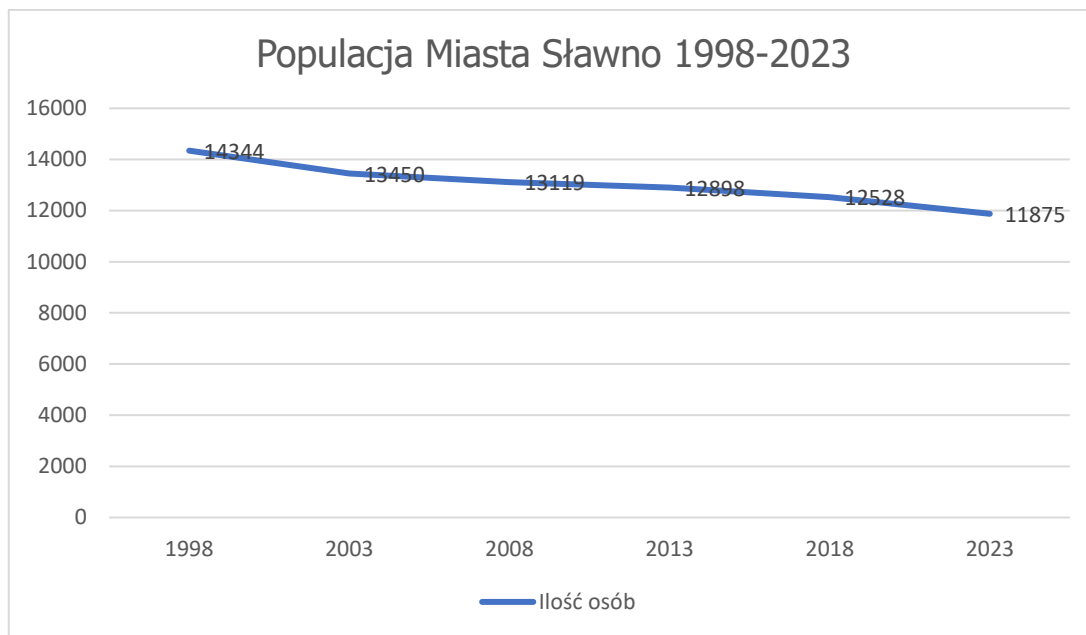
¹ Ponadto w woj. Zachodniopomorskim są jeszcze trzy miasta na prawach powiatu

² Zgodnie z metodologią Głównego Urzędu Statystycznego małe miasto to miasto poniżej 20 tys. mieszkańców, średnie pomiędzy 20-100 tys. mieszkańców, a duże to miasta powyżej 100 tys. mieszkańców.

Demografia Miasta Sławno

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w grudniu 2022 roku liczebność populacji Sławna wynosiła 11 875 osób. Warto przy tym zaznaczyć, że populacja miasta zmniejsza się systematycznie od 1998r. gdy wynosiła 14 344 mieszkańców. Wielkość populacji i trend jej spadku został przedstawiony na wykresie nr 1:

Wykres 1.: Populacja Miasta Sławno 1998-2023

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

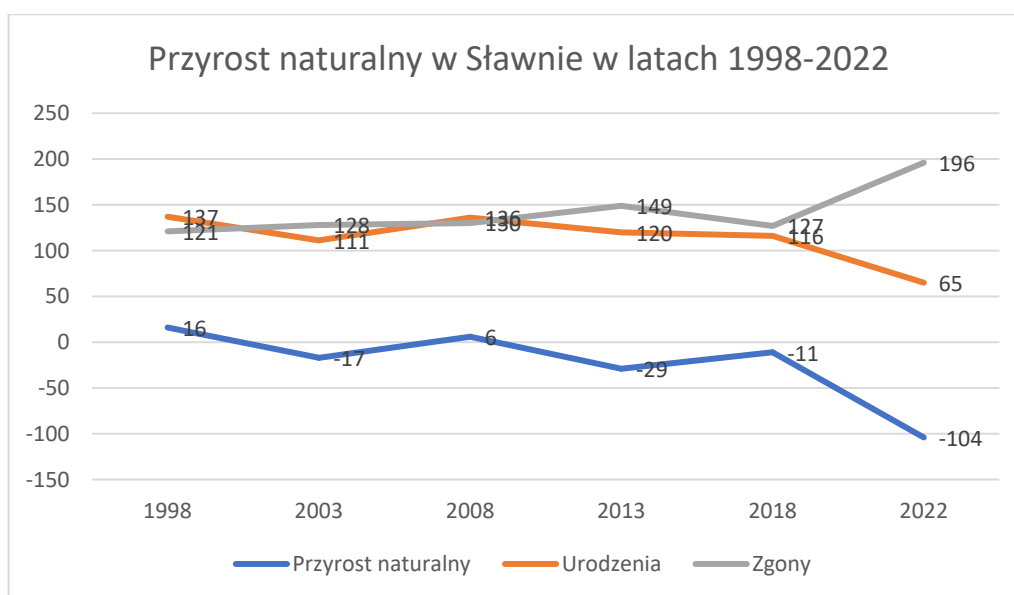
Pod względem struktury płci 52,3% mieszkańców Miasta Sławno stanowią kobiety, a mężczyźni to 47,7%.

Kolejnym ważnym wskaźnikiem demograficznym jest struktura wieku mieszkańców. Średnia wieku mieszkańców Sławna to 43,5 roku życia – jest on średnio wyższy niż w Polsce, gdzie wskaźnik ten wynosi 42,1 i wyższy niż w województwie Zachodniopomorskim – 42,8. Średni wiek kobiet w Sławnie wynosi 45,7 lat życia, a mężczyzn 41,1 lat. 56,2% (6674 osoby) mieszkańców znajduje się w wieku produkcyjnym, 17,3% (2054 osoby) w przedprodukcyjnym, a ponad ¼ mieszkańców – 26,5% (3146 osoby) - to osoby w wieku poprodukcyjnym.

Oznacza to, że mniej więcej jedna osoba pracująca – bądź zdolna do pracy – przypada na jedną osobę niezdolną do pracy ze względu na wiek. Czyli jedna osoba pracująca utrzymuje siebie i jeszcze jedną osobę. Taki poziom obciążenia demograficznego jest ryzykowny dla kondycji społeczno-gospodarczej Sławna i może w przyszłości tworzyć nowe czynniki zagrożeń społecznych wynikające z ubóstwa, niedostatku a dalej z wykluczenia społecznego.

Istotnym elementem w tym zakresie są trendy dotyczące przyrostu naturalnego w Sławnie. W 2022 roku stosunek zgonów był wyższy od narodzeni żywych i wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił -104. Ostatni raz, dodatni przyrost naturalny w Sławnie został odnotowany w 2014 roku, jednak wynosił on jedynie 14. Należy więc zakładać, że obciążenie demograficzne będzie rosnąć, bo musi znaleźć odzwierciedlenie w strategiach i programach społecznych Sławna – w tym np. zintensyfikowanie polityki senioralnej, pomocy w funkcji wychowawczej rodziny oraz polityki socjalnej miasta. Sytuację demograficzną, pod względem wielkości przyrostu naturalnego, na przestrzeni lat 1998-2022 zobrazowano za pomocą wykresu nr 2. Z danych wynika, że problemem niskiego przyrostu naturalnego w pierwszej kolejności wynika ze spadku dzietności – bo w tym zakresie widać systematyczny spadek. W 2019 r. urodziło się 119 dzieci, w 2020 r. - 96, w 2021 r. - 70, a w 2022 r. - 65. Jeśli podobna tendencja będzie się utrzymywać Miasto Sławno stanie przed ogromnym problemem demograficznym, wynikającym wzrostu obciążenia demograficznego – w praktyce oznaczać to będzie zmniejszone przychody z podatków przy zwiększonych kosztach na politykę senioralną, w tym pomoc społeczną.

Wykres 2. Przyrost naturalny w Sławnie w latach 1998-2022

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Negatywne skutki spadku przyrostu naturalnego potęgowane są w Sławnie przez utrzymujące się – z drobnymi wyjątkami – ujemne saldo migracji na pobyt stały. Z miasta praktycznie każdego roku wymeldowują się kolejne osoby (autor nie jest w stanie określić ile osób opuszcza miasto bez wymeldowania się). Otóż praktycznie każdego roku od ponad 20 lat ubywa osób chcących mieszkać w Sławnie. Taki stan rzeczy będzie rodził istotne skutki

społeczne oraz sprzyjał wzrostowi zagrożeń społecznych. Jest to również dowód na fakt degradacji Miasta w kwestiach społecznych, gospodarczych i kulturowych.

Działania na rzecz zwiększenia dzietności powinny być jednym z priorytetów miasta. Docelowym dokumentem, który powinien poruszać tę kwestię jest przede wszystkim strategia rozwoju gminy. Jednak nie można mieć wątpliwości, że takie kwestie jak poczucie bezpieczeństwa czy skuteczne działanie w zakresie profilaktyki społecznej są czynnikami pozytywnie wpływającymi na decyzję o dziecku.

Innymi danymi demograficznymi, które mogą stanowić pewne odniesienie, czy też zmienne w opisie rzeczywistości społecznej są dane dotyczące nowych małżeństw i rozwodów. Wskaźnik liczony jest przez Główny Urząd Statystyczny zdarzenie na 1000 mieszkańców. Ogólnie poziom nowych małżeństw jest w Sławnie względnie na takim samym poziomie – wyjątkiem były lata 2020-2021, gdy było ich nieco mniej, jednak można to tłumaczyć trudnościami w organizacji wesel w czasie pandemii. Średni wskaźnik małżeństw w latach 2016-2022 wynosi 3,91, a rozwodów 1,4. Oznacza to relatywnie wysoką trwałość małżeństw w Sławnie. Poziom rozwodów w opisywanym okresie w Sławnie jest podobny do poziomu krajowego, jednak mniejszy jest poziom zawierania nowych małżeństw.

Bezrobocie i rynek pracy

W Sławnie na każde 1000 mieszkańców zatrudnionych jest 322 osoby, co stanowi dużo niższy wskaźnik w porównaniu do wartości odnotowanej w województwie zachodniopomorskim oraz wartości krajowej. Stopa bezrobocia zarejestrowanego w Sławnie wyniosła 14 % w 2022 roku (14 % wśród kobiet i 14 % wśród mężczyzn), co jest znacznie wyższe niż wskaźniki dla województwa zachodniopomorskiego i Polski.

Poziom bezrobocia w Mieście Sławno jest wysoki, co na pewno przekłada się na poziom życia mieszkańców, a przez to kapitał kulturowy i społeczny całej populacji. Przy niskich zasobach społeczno-kulturowych może wzrastać przestępczość oraz skala uzależnień i ich efektów (np. przemoc domowa).

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Sławnie w 2022 roku wynosiło 5 260,40 PLN, co stanowi 78,40% średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Pracownicy aktywni zawodowo w Sławnie angażują się w różne sektory, gdzie 18,1% pracuje w rolnictwie, 28,7% w przemyśle i budownictwie, 18,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), a 2,0% zatrudnionych jest

w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Zarobki w Sławnie są o blisko $\frac{1}{4}$ niższe niż średnie wynagrodzenie w Polsce. Taki stan rzeczy może rzutować na poziom zadowolenia mieszkańców, a przez wzrost frustracji poszukiwanie alternatyw. To z kolei może skutkować m.in. wzrostem zachowań przestępczych.

W Sławnie w 2022 roku w rejestrze REGON odnotowano zarejestrowanie 1632 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1125 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W ciągu tego roku zanotowano rejestrację 129 nowych podmiotów, przy jednoczesnym wyrejestrowaniu 76 podmiotów istniejących. W okresie od 2009 do 2022 roku najwięcej rejestracji (146) miało miejsce w 2009 roku, natomiast najmniejsza liczba (100) zarejestrowanych podmiotów odnotowana została w 2020 roku. W tym samym okresie najwięcej (285) podmiotów zostało wykreślonych z rejestru REGON w 2011 roku, a najmniej (55) w 2020 roku. Zgodnie z danymi z rejestru REGON, wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Sławnie najliczniej reprezentowane są spółki cywilne, których liczba wynosi 86. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników, można stwierdzić, że większość (1572) to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 0 do 9 pracowników. 2,8% (46) podmiotów zadeklarowało działalność w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, podczas gdy 23,3% (380) związane jest z przemysłem i budownictwem. Natomiast 73,9% (1206) podmiotów sklasyfikowano jako działalność o charakterze pozostałym. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Sławnie najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności są handel hurtowy i detaliczny wraz z naprawą pojazdów samochodowych, obejmując motocykle (25,2%) oraz budownictwo (21,4%).

Po analizie podstawowych danych gospodarczych – bezrobocia, średnich wynagrodzeń oraz wielkości podmiotów gospodarczych należy stwierdzić, że gospodarka stanowi stosunkowo słaby punkt rozwoju Sławna. Poziom bezrobocia jest wysoki, pensje relatywnie niskie, a większość gospodarki opiera się na mikro przedsiębiorcach – w tym głównie w sektorze handlu i usług – najbardziej wrażliwych na kryzysy ekonomiczne, zmiany rynkowe i inne czynniki gospodarcze.

Taki stan rzeczy będzie skutkował powstawaniem określonych czynników demoralizujących i kryminogennych, ale też określoną specyfiką działalności przestępczej i problemów społecznych. W Sławnie problemem raczej nie będzie narkomania – gdyż wymaga to większych nakładów finansowych, natomiast częściej może występować sięganie po inne

środki psychoaktywne jak np. wążanie kleju, tanie leki zawierające substancje psychoaktywną. Obok realizacji programów profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przestępczości itp. władze Miasta Sławno powinny rozważyć programowe i strategiczne działania mające na celu poprawę warunków ekonomicznych co również powinno przełożyć się na spadek skali zagrożeń społecznych.

Wykształcenie mieszkańców i dostęp do oświaty

2 618 mieszkańców Sławna jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 1 272 kobiet oraz 1 346 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 15,5% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,6% wykształcenie policealne, 12,6% średnie ogólnokształcące, a 19,4% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 25,5% mieszkańców Sławna, gimnazjalnym 3,7%, natomiast 17,1% podstawowym ukończonym. 3,5% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa zachodniopomorskiego mieszkańcy Sławna mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Sławnie największy odsetek ma wykształcenie wyższe (19,3%) oraz zasadnicze zawodowe (18,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (33,0%) oraz średnie zawodowe (21,4%). W roku 2021 w Sławnie mieściło się 6 przedszkoli oraz jedno w specjalnym ośrodku szkolno - wychowawczym, w których do 24 oddziałów uczęszczało 530 dzieci (270 dziewczynek oraz 260 chłopców). Dla porównania w 2008 roku w Sławnie mieściły się 4 przedszkola oraz jedno w specjalnym ośrodku szkolno - wychowawczym, w których do 17 oddziałów uczęszczało 386 dzieci (200 dziewczynek oraz 186 chłopców). 17,4% mieszkańców Sławna w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,6% wśród dziewczynek i 17,1% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 1 166 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2018 roku przypadało 0,67 dzieci w wieku przedszkolnym. W mieście funkcjonują 2 szkoły podstawowe oraz jedna szkoła podstawowa w specjalnym ośrodku szkolno - wychowawczym, w których w 67 oddziałach uczyło się 1 056 uczniów (506 kobiet oraz 550 mężczyzn). Dla porównania w 2008 roku w Sławnie funkcjonowało tyle samo szkół podstawowych, w których w 40 oddziałach uczyło się 839 uczniów (404 kobiety oraz 435 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 29,5% ludności (29,0% wśród dziewczynek i 29,9% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 15,8 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób

w wieku 7-12 lat) wynosi 106,56. W Sławnie znajdują się 2 licea ogólnokształcące, w których w 6 oddziałach uczyło się 124 uczniów (77 kobiet oraz 47 mężczyzn). W 2021 zarejestrowano 28 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w Sławnie placówkę miały 2 licea ogólnokształcące, w których w 12 oddziałach uczyło się 306 uczniów (227 kobiet oraz 79 mężczyzn). W 2008 zarejestrowano 111 absolwentów.

Z powyższych danych opisowych wynika, że dostępność do edukacji na terenie Miasta jest wysoka, co może z kolei przeciwważyć skutki recesji gospodarczej. Otóż dostęp do edukacji zwiększa kapitały społeczny i kulturowy co może przeciwdziałać wzrostowi niepożądanych zjawisk i dysfunkcji.

Istotnym elementem, wpływającym na kondycje społeczeństwa jest również poziom wykształcenia jego członków. Dane GUS pokazują, że względem województwa w Sławnie jest dużo mniej osób z wyższym wykształceniem, podobna ilość ze średnim, stosunkowo więcej z zawodowym. Również udział procentowy osób z podstawowym wykształceniem jest w Sławnie stosunkowo wysoki.

Dane dotyczące poziomu wykształcenia korelują z innymi ustalonymi w toku diagnozy. Otóż istnieje duże prawdopodobieństwo, iż duże różnice pomiędzy poziomem osób z najwyższym i najniższym wykształceniem pomiędzy Sławniem a regionem wynikają między innymi z dużego, ujemnego salda migracji. Osoby lepiej wykształcone po prostu opuszczają Miasto. Z kolei stosunkowo niski poziom wykształcenia skutkuje brakiem inwestycji, gdyż potencjalni pracodawcy nie pozyskują koniecznych specjalistów.

Pomoc społeczna

W 2023 roku pomocą społeczną w Sławnie objęte były 422 osoby, z 264 rodzin. Jest to wynik mniejszy od 2021 roku co mogłoby świadczyć o prowadzeniu skutecznej polityki społecznej przez Miasto oraz podległy mu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie. Jednocześnie jest to znacznie więcej osób niż w roku 2019 gdy z pomocy korzystało 356 osób. Jednak spadek wyników nominalnych może wynikać z zmniejszającej się populacji co było już wykazane w innej części diagnozy. W związku z tym prócz wskaźników nominalnych, należy uwzględnić wskaźniki odsetkowe.

Tabela 1.: Liczba i odsetek osób objętych pomocą społeczną w latach 2019-2023

ROK	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość osób objętych pomocą społeczną	356	347	479	457	422
Odsetek (w populacji) osób objętych pom. społ.	2,85%	2,80%	3,89%	3,84%	3,55%
Relacja r/r	RB				

Źródło: opracowanie własne

W 2020 roku zarówno liczba jak i odsetek osób objętych pomocą społeczną minimalnie spadł. Jednak w 2021r. – być może na skutek pandemii – liczba osób korzystających z pomocy wzrosła o ponad 130 osób i ponad 1p.p. w stosunku do całej populacji. Pomimo pewnych spadków w latach 2022 – 2023 nadal utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie w stosunku do roku 2019.

Z punktu widzenia określenia czynników mogących wpływać na strukturę i częstotliwość zachowań dewiacyjnych i problemów społecznych warto poznać przyczyny obejmowania mieszkańców systemem pomocy społecznej. Dane ilościowe przekazane przez Urząd Miejski w Sławnie dotyczą liczby rodzin (Tab. 2). Z informacji ten wynika, że nominalnie w okresie 2019 do 2023 spadała liczba rodzin objętych pomocą społeczną. To z kolei oznacza, że wzrost ilości osób objętych pomocą społeczną musiał zachodzić w związku ze zwiększeniem liczby osób w tych rodzinach.

Tabela 2. Powody objęcia rodzin opieką społeczną w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość rodzin - ogółem	356	347	309	298	264
Powody objęcia pomocą społeczną (liczba rodzin):					
ubóstwo	166	156	134	137	120
bezrobocie	184	169	142	136	119
niepełnosprawność	142	130	123	124	116
długotrwała lub ciężka choroba	119	110	101	97	89
bezzadność w spr. opiekuńczo-wychowawczych	42	41	36	32	28
bezdomność	26	24	23	21	19
potrzeba ochrony macierzyństwa	26	28	20	21	22
alkoholizm	13	11	12	10	12
trudności w przystosowaniu do Życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	0	10	1
narkomania	1	6	3	2	3
sieroctwo	0	0	0	1	1

Źródło: informacja z Urzędu Miejskiego w Sławnie

Ze wspomnianej już korelacji pomiędzy rosnącą liczbą osób objętych pomocą, a spadającą liczbą rodzin oraz z danych z tabeli nr 2 wynika, że działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej najprawdopodobniej są skuteczne, a dysfunkcje społeczne dotyczą głównie tego samego środowiska. Dlatego w związku ze spadkiem ilości rodzin objętych pomocą społeczną można zakładać, wysokie kompetencje i skuteczne działanie służ pomocy społecznej w Gminie Miasto Sławno.

Przestępczość i zachowania ryzykowne

Zgodnie z informacją Komendy Powiatowej Policji w Sławnie z dnia 30 listopada 2023 r. liczba ujawnionych przestępstw i wykroczeń w latach 2018-2022 dotyczących Gminy Miasto Sławno była stosunkowo wysoka. W roku 2022 na 1000 mieszkańców ujawniono 58 przestępstw. Jednak poziom przestępczości ujawnionej po gwałtownym spadku w 2019 r. utrzymuje się na względnie podobnym poziomie, podobnie jak ilość ujawnionych wykroczeń.

Warto zaznaczyć, że wskaźnik 58 przestępstw na 1000 mieszkańców jest niemal 3 krotnie wyższy niż powinien być na podstawie metodologii szacunkowego obliczenia ilości przestępstw względem powiatu. Powinien on wynosić ok. 19 przestępstw na 1000 mieszkańców.

Na terenie Miasta Sławno Policja podjęła w 2018 r. 3028 interwencji co było najniższym wynikiem w badanym okresie (2018-2022), a w 2022 najwięcej tj. 3166 interwencji. W związku z tym zakłada się, że poziom interwencji jest mniej więcej stały. Istotną informacją przedstawiającą również problem nadużywania alkoholu jest statystyka interwencji podejmowanych względem osób pod wpływem alkoholu. Najwięcej było ich w 2021 roku – 359, a najmniej w 2020 roku – 208. Tabela nr 3 przedstawia odsetek interwencji wobec sprawców pod wpływem alkoholu lub narkotyków w stosunku do ogólnej liczby interwencji.

Tabela 3.: Liczba interwencji policyjnych na terenie Sławna w latach 2018-2022

ROK	2018	2019	2020	2021	2022
Interwencje ogółem	3028	3187	3063	3685	3166
Interwencje wobec osób pod wpływem alkoholu/narkotyków [%]	11,62	11,79	6,79	9,74	9,94

Źródło: statystyka KPP w Sławnie

Ilość interwencji wynikających z nadużywania alkoholu bądź innych środków psychoaktywnych jest względnie wysoka i udowadnia istotny problem jakim jest nadużywanie alkoholu.

Kolejną istotną kwestią poruszaną zarówno w diagnozie, strategii jak i gminnych programach jest problem przemocy domowej. W kolejnej tabeli – nr 8. przedstawiono ilość wszczętych Niebieskich Kart, w tym ilość kart wszczętych w związku z interwencją policji, liczę prowadzonych i zamkniętych Niebieskich Kart.

Tabela 4.: Wszczęte, prowadzone i zamknięte Niebieskie Karty w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wszczętych NK	16	14	21	18	15
- w tym przez Policję	14	12	18	16	b/d
Liczba prowadzonych NK	16	17	24	21	20
Liczba zakończonych NK	13	13	21	16	11

Zródło: statystyka KPP i MZI

Ilość „Niebieskich Kart” jest mniej więcej na tym samym poziomie. Co więcej jest to poziom, który nie odbiega od norm. Przyjmuje się, że statystycznie na 1000 mieszkańców wypada 1-1,5 Niebieskiej Karty. Z statystyk KPP w Sławnie można również dowiedzieć się do jakich przestępstw najczęściej dochodzi w związku z przemocą domową. Wśród nich, w okresie 2018-2022 dominowały:

- Groźby Karalne (art. 190 kk) – pomiędzy 9 a 22 przypadki
- Znęcanie się (art. 207 kk) – pomiędzy 5 a 13 przypadków
- Zwyczajne i lekkie uszkodzenie ciała (art. 157 kk) – pomiędzy 2 a 5 przypadków.

Przy czym dane szpitala w Sławnie potwierdzają, że w badanym okresie nie doszło do hospitalizacji żadnej osoby w związku z obrażeniami wynikającymi z przestępstwa seksualnego bądź przemocy domowej.

W tym miejscu warto również przedstawić dane dotyczące nadużywania alkoholu. Jednym ze wskaźników przedstawiających skalę problemu była ilość interwencji wobec osób nadużywających alkohol.

Ponadto z statystyk policji wynika, że w latach 2018-2022 z powodu prowadzenia pojazdu pod wpływem lub po spożyciu alkoholu zatrzymano na terenie Sławna 136 osób. Najwięcej – 36 osób w 2021r.

Z kolei z danych Szpitala wynika, że gwałtownie wzrasta liczba osób hospitalizowanych ze względu na zatrucie alkoholem:

- W 2018 – 7 osób, w tym 1 to mieszkaniec Sławna
- W 2019 – 3 osoby, 0 ze Sławna
- W 2020 – 12 osób, 2 ze Sławna
- W 2021 – 12 osób, 3 ze Sławna
- W 2022 – 26 osób, w tym 5 ze Sławna.

Podsumowując tę część analizy: w Sławnie stosunkowo często dochodzi do drobnej przestępczości i wykroczeń. Z jednej strony wynika to z faktu bycia ośrodkiem miejskim dla Powiatu, a więc zwiększonej względem gmin wiejskich aktywności ludzi. Z drugiej możliwe, że jest to odpowiedź na brak perspektyw, bezrobocie i niezadowolenie z życia mieszkańców. Ten wniosek warto wziąć pod uwagę w przygotowaniu strategii przeciwdziałania problemom społecznym.

Część II

Zasoby instytucjonalne i społeczne Gminy Miasto Sławno mające wpływ na przeciwdziałanie i zmniejszanie skutków problemów społecznych

Istotnym składnikiem życia publicznego, mającym wpływ na formowanie postaw obywatelskich i przeciwdziałanie negatywnym skutkom uzależnień oraz zagrożeniom społecznym, są zasoby instytucjonalne i społeczne obecne w każdej gminie. Do tych zasobów zalicza się instytucje i organy władzy publicznej, zarówno na szczeblu centralnym, jak i samorządowym, działające w konkretnych obszarach społecznych, takich jak wsparcie dla rodzin, osób samotnych, chorych, a także przeciwdziałanie przestępczości. Dodatkowo, istnieją organizacje pozarządowe (NGO), które oferują usługi prospołeczne i proobywatelskie zgodnie z ich statutem.

Warto podkreślić, że instytucje publiczne działają zgodnie z obowiązującym prawem, podczas gdy NGO angażują się dobrowolnie, z własnej inicjatywy mieszkańców. Analizując zasoby instytucjonalne i społeczne, można wyróżnić trzy główne kategorie podmiotów pod względem ich roli w zapobieganiu uzależnieniom i zagrożeniom społecznym:

- Kluczowe – to najważniejsze instytucje, które mają decydujący wpływ na kształtowanie i wdrażanie polityki społecznej w zakresie profilaktyki społecznej. Ich udział obejmuje aspekty decyzyjne, merytoryczne oraz finansowe.
- Ważne – instytucje i organizacje posiadające znaczące zasoby, które mogą efektywnie wspomóc planowanie, wdrażanie i ewaluację strategii profilaktyki społecznej.
- Pomocnicze – instytucje i organizacje, których zasoby mogą być wykorzystane do realizacji konkretnych elementów profilaktyki społecznej.

Przeprowadzając analizę zasobów instytucjonalnych i społecznych w Gminie Miasto Sławno, uwzględniono dokumenty urzędowe, dostępne dane oraz inne źródła informacji. Na tej podstawie zidentyfikowano podmioty społeczne i instytucjonalne, które odgrywają istotną rolę lub mogą mieć znaczenie w ramach realizacji strategii polityki profilaktyki społecznej.

Tabela 5.: Instytucje i organizacje kluczowe dla realizacji strategii profilaktyki społecznej w Gminie Miasto Sławno

KLUCZOWE ORGANIZACJE I INSTYTUCJE				
LP.	NAZWA INSTYTUCJI	LICZBA	POSIADANE ZASOBY	KOMENTARZ
1.	Urząd Miejski w Sławnie	1	finansowe, merytoryczne oraz organizacyjne	Głównym inicjatorem, wykonawcą i głównym źródłem finansowania działań z zakresu polityki społecznej, zwłaszcza w obszarze profilaktyki, jest Urząd Miejski. Dodatkowo, na tym urzędzie, zwłaszcza na dedykowanym wydziale zajmującym się profilaktyką społeczną, spoczywa rola koordynowania oraz realizacji działań prewencyjnych, w tym nawiązywania współpracy z innymi podmiotami zaangażowanymi w politykę społeczną. Urząd jest również zobowiązany do opracowywania, implementacji i oceny strategii przeciwdziałania uzależnieniom i zagrożeniom społecznym.
2.	Rada Miejska w Sławnie	1	finansowe, merytoryczne oraz organizacyjne	Rada Miejska, pełniąc rolę organu legislacyjnego i nadzorczego, jest zobowiązana do przyjęcia strategii przeciwdziałania uzależnieniom i zagrożeniom społecznym oraz monitorowania jej realizacji. Dodatkowo, radni, w tym także kluby radnych, posiadają uprawnienie do inicjowania uchwał wspierających i promujących działania z zakresu polityki społecznej, w tym profilaktyki. Ponadto, to Rada, decydując o budżecie, ma wpływ na alokację środków na przedsięwzięcia profilaktyczne na obszarze Gminy Miasto Sławno.
3.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (wraz z Punktem Informacyjno-Konsultacyjnym ds. uzależnień i przemocy)	1	finansowe, merytoryczne oraz organizacyjne	Miejska Komisja ma za zadanie prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz, w pewnym zakresie, przeciwdziałania przemocy domowej. Niemniej jednak, Komisja ma również możliwość rozważania innych zagrożeń, które mogą sprzyjać uzależnieniu od alkoholu lub jego skutkom. Jest to organ merytoryczny Gminy, odpowiedzialny za kontrolę dystrybucji alkoholu na terenie Gminy, opracowywanie działań naprawczych oraz ułatwianie dostępu do terapii.

Tabela 6.: Instytucje i organizacje kluczowe dla realizacji strategii profilaktyki społecznej w Gminie Miasto Sławno cd. I

KLUCZOWE ORGANIZACJE I INSTYTUCJE				
LP.	NAZWA INSTYTUCJI	LICZBA	POSIADANE ZASOBY	KOMENTARZ
4.	Komenda Powiatowa Policji w Sławnie / Dzielnicy	1	merytoryczne	Policja zadanie, między innymi, przeciwdziałanie przestępstwom jeszcze przed ich popełnieniem, co obejmuje również prowadzenie edukacji obywatelskiej z zakresu profilaktyki społecznej. Ze względu na posiadany formalny autorytet oraz merytoryczne przygotowanie, policja stanowi istotnego partnera w planowaniu i wdrażaniu działań profilaktycznych. Współpraca z policją umożliwi lepszą identyfikację i zrozumienie zjawisk kryminogennych, określenie docelowych grup odbiorców różnych form profilaktyki, opracowanie systemu wczesnego ostrzegania oraz skutecznego przeciwdziałania konkretnym zjawiskom.
5.	Przedszkola publiczne	4	organizacyjne	Rozpoczynanie profilaktyki społecznej od najwcześniejszych lat jest istotne, a przedszkola stanowią miejsce, gdzie można wprowadzić pierwsze programy profilaktyczne. Główny nacisk może być kierowany na profilaktykę informacyjną i warsztaty profilaktyczne, mające na celu kształtowanie właściwych postaw u dzieci. Dodatkowo, istotnym elementem jest prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do rodziców, na przykład poprzez organizowanie wykładów dotyczących współczesnych zagrożeń społecznych. Ponadto, warto podejmować inicjatywy mające na celu monitorowanie i diagnozowanie środowiska rodzin dziecka, aby wykrywać potencjalne nieprawidłowe zachowania rodziców, takie jak uzależnienia, uczestnictwo w środowiskach kryminogennych, czy też trudności wychowawcze.
6.	Publiczne szkoły podstawowe	2	organizacyjne i merytoryczne	Szkoły, oprócz funkcji edukacyjnej, odgrywają także rolę wychowawczą, będąc formą wsparcia dla rodziców, opiekunów prawnych i uczniów. W związku z tym, są naturalnym partnerem i odbiorcą różnorodnych działań profilaktycznych na każdym etapie edukacji. W otoczeniu szkolnym, które obejmuje uczniów, rodziców i nauczycieli, łatwiej jest identyfikować negatywne zjawiska społeczne, prowadzić rozległe inicjatywy profilaktyczne oraz kształtować pożądane postawy społeczne. Środowisko szkolne można skutecznie zaangażować na każdym etapie realizacji strategii przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.

Tabela 7.: Instytucje i organizacje kluczowe dla realizacji strategii profilaktyki społecznej w Gminie Miasto Sławno cd. II

KLUCZOWE ORGANIZACJE I INSTYTUCJE				
LP.	NAZWA INSTYTUCJI	LICZBA	POSIADANE ZASOBY	KOMENTARZ
8.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	1	merytoryczne, finansowe oraz organizacyjne	Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) jest niewątpliwie jednym z podmiotów realizujących politykę społeczną, przede wszystkim w obszarze pomocy socjalnej, ale także w dziedzinie profilaktyki społecznej. Zasoby OPS można skutecznie wykorzystać w działaniach profilaktycznych, głównie poprzez gromadzenie informacji o jednostkach, rodzinach i otoczeniu dotkniętym problemami takimi jak alkoholizm, narkomania, przemoc domowa czy inne niekorzystne zjawiska społeczne. Dodatkowo pracownicy OPS, na przykład pracownicy socjalni czy asystenci rodziny, mogą pełnić rolę bezpośrednich wykonawców działań profilaktycznych, np. poprzez pracę z rodzinami czy prowadzenie działań informacyjnych..
9.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej	1	merytoryczne	Zespół, działający przy Ośrodku Pomocy Społecznej, stanowi odrębne ciało, skupiające przedstawicieli różnych instytucji. Jego głównym celem jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej, świadczenie pomocy ofiarom oraz reintegracja społeczna sprawców tej przemocy. W związku z tym współpraca z Zespołem stanowi istotny element ogólnej strategii działań profilaktyki społecznej, mający na celu uniknięcie duplikacji lub wykluczania działań oraz naturalne uzupełnienie strategii realizowanej przez Urząd Gminy i jego partnerów społecznych i instytucjonalnych. Zespół Ośrodek Pomocy Społecznej współpracują głównie w zakresie realizacji i monitorowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Tabela 8.: Instytucje i organizacje ważne dla realizacji strategii profilaktyki społecznej w Gminie Miasto Sławno

WAŻNE ORGANIZACJE I INSTYTUCJE				
LP.	NAZWA INSTYTUCJI	LICZBA	POSIADANE ZASOBY	KOMENTARZ
1.	Sąd Rejonowy w Sławnie	1	merytoryczne	Autorytet Sądów, pomimo tego, że w ostatnich latach jest w Polsce podważany, nadal stanowi istotny element w działaniach profilaktycznych. Niejednokrotnie udział Sędziów w działaniach profilaktycznych przynosi lepszy efekt niż np. pracowników socjalnych czy policji, gdyż jest to bezpośredni kontakt obywatela z organami wymiaru sprawiedliwości. Sąd Rejonowy może pełnić różne role w strategii przeciwdziałania uzależnieniom i zagrożeniom społecznym, takie jak np. dostarczanie informacji dotyczących osób skazanych w związku z udziałem lub okolicznościami związanymi z ryz. zach. społ., udzielać wsparcia merytorycznego z zakresu prawa, w tym prawa rodzinnego, szkolić innych funkcjonariuszy publicznych np. nauczycieli, wychowawców dzieci i młodzieży, pracowników socjalnych, oceniać i opiniować planowane działania profilaktyczne.
2.	Szpital Powiatowy w Sławnie	1	merytoryczne organizacyjne	W dużym stopniu działania profilaktyczne sprowadzają się do ochrony zdrowia i życia mieszkańców terenu, na którym są prowadzone. Przemoc, uzależnienia, udział w przestępstwach itp. bezpośrednio narażają zarówno życie jak i zdrowie człowieka. Dlatego udział szpitali jest bardzo ważny w planowaniu i realizowaniu działań profilaktycznych. Przede wszystkim mogą one dostarczać aktualnej wiedzy z zakresu skutków i sposobów leczenia uzależnień subsydialnych, dostarczać wiedzy dotyczącej ilości osób chorych na różnego rodzaju uzależnienia – przede wszystkim alkoholików i narkomanów. „Biały personel” może uczestniczyć jako eksperci w ramach działań z zakresu profilaktyki informacyjnej. Szpital jest również miejscem często odwiedzanym przez mieszkańców – w związku z czym na jego terenie warto rozprowadzać materiały informacyjne nt. działań prof. Gminy, kontakty do instytucji wsparcia, interwencji kryzysowych i inne.

Tabela 9.: Instytucje i organizacje ważne dla realizacji strategii profilaktyki społecznej w Gminie Miasto Sławno cd. I

WAŻNE ORGANIZACJE I INSTYTUCJE				
LP.	NAZWA INSTYTUCJI	LICZBA	POSIADANE ZASOBY	KOMENTARZ
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie	1	merytoryczne, organizacyjne, finansowe	<p>Przede wszystkim PCPR jest jedną z instytucji współpracujących z Gminą w zakresie organizowania instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz jest jedną z instytucji odpowiedzialnych za kreowanie polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z kolei przemoc rodzinna niejednokrotnie jest powodowana innymi determinantami takimi jak ubóstwo, uzależnienie, inne problemy wychowawcze, niepełnosprawność itd. W związku z tym pośrednio PCPR i jego pracownicy z natury rzeczy powinni być włączeni w działania profilaktyki społecznej na wszystkich trzech poziomach: - finansowym – zarząd powiatu sławieński / Powiat Sławieński i jako organ prowadzący PCPR na wniosek PCPR może udzielić Gminie Miasto Sławno dotacji celowej na działania profilaktyczne np. przeciwdziałanie przemocy rodzinnej,</p> <p>- organizacyjnym – zarząd powiatu sławieńskiego / powiat sławieńskiego jako podmiot prowadzący PCPR na wniosek PCPR może użyczać na działania profilaktyczne prowadzone przez Gminę Miasto Sławno np. zasobów lokalowych, zasobów ludzkich, włączać się w promocję programów gminnych np. w szkołach ponadpodstawowych, domach pomocy społecznej, szpitalu powiatowych lub innych jednostkach, w których Powiat jest organem prowadzącym.</p> <p>- merytorycznym – PCPR poprzez posiadaną wiedzę, zasoby ludzkie oraz posiadane doświadczenie w ramach własnych działań profilaktycznych może doradzać w przygotowaniu gminnych strategii i programów profilaktycznych</p>
4.	Regionalne Centrum Kryzysowe w Sławnie	1	merytoryczne, organizacyjne	<p>RCK w Sławnie działa w strukturze PCPR odpowiadającą między innymi za pomoc osobom znajdującym się w kryzysie psychicznym, mającym myśli samobójcze, będących ofiarami przemocy domowej, nadużyć seksualnych, będących w kryzysie małżeńskim, ofiar klęsk żywiołowych oraz osobom uzależnionym. Bezpośrednie nie jest jednostką odpowiedzialną za prowadzenie gminnych działań profilaktycznych, jednak jego zakres działań niejednokrotnie zajął się z działaniami przypisanymi gminie (jako zadanie własne) w związku z tym przyjmując strategię i programy profilaktyczne może opiniować, doradzać i wspierać gminę wiedzą i doświadczeniem w przygotowywaniu i realizacji wspomnianych dokumentów. Ponadto RCK jest instytucją posiadającą dużą ilość informacji na temat przyczyn kryzysów psychicznych wśród mieszkańców Miasta Sławno.</p>

Tabela 10.: Instytucje i organizacje ważne dla realizacji strategii profilaktyki społecznej w Gminie Miasto Sławno cd. II

WAŻNE ORGANIZACJE I INSTYTUCJE				
LP.	NAZWA INSTYTUCJI	LICZBA	POSIADANE ZASOBY	KOMENTARZ
5.	Starostwo Powiatowe w Sławnie	1	merytoryczne, organizacyjne, finansowe	Stanowi główną jednostkę organizacyjną samorządu powiatowego, w którego zadaniach własnych również znajdują się zadania związane z profilaktyką społeczną np. ochrona zdrowia, z zakresu pomocy społecznej czy polityki prorodzinnej. Powiat jest organem prowadzącym wielu instytucji będących ważnym partnerem realizacji strategii profilaktycznych (np. PCPR, RCK, organizacja pieczy zastępczej). Ponadto mając na uwadze dużą mobilność mieszkańców gm. Sławno i innych gmin niektóre problemy i zagrożenia społeczne muszą być rozwiązywane we współpracy z innymi gminami – co dobrze może koordynować Powiat oraz jego organy i jednostki organizacyjne. Ponadto Powiat może, poprzez dotację celową, zlecić niektóre swoje zadania ustawowe z zakresu profilaktyki społecznej jednostką gminnym. Powiat może również wspierać gminne działania profilaktyczne organizacyjnie, udostępniać lokale, pozwalać na działania edukatorów na terenie szkół ponadpodstawowych, kolportować informacje i materiały odnośnie działań profilaktyki społecznej prowadzonych przez gminę itp.
6.	Lekarze pierwszego kontaktu i pielęgniarki środowiskowe	b/d	merytoryczne	Podobnie jak w przypadku szpitala powiatowego, w ramach prowadzenia np. kampanii czy akcji społecznych przeciw uzależnieniom i ich skutkom bardzo ważny jest udział lekarzy pierwszego kontaktu oraz pielęgniarek środowiskowych – to oni realizują podstawowy zakres edukacji prozdrowotnej w populacji, dlatego są bardzo dobrym kanałem dystrybucji informacji na temat działań profilaktycznych np. działalności ośrodków wsparcia w przypadku uzależnień czy przemocy domowej. Ponadto lekarze p. kontaktu i pielęgniarki środowiskowe są w stanie np. rozpoznać u swoich pacjentów stany spowodowane nadużywaniem substancji psychoaktywnych, przemocy domowej, stanów depresyjnych, lękowych lub nerwicowych przez co stanowią istotne źródło informacji o kondycji samego społeczeństwa, bądź indywidualnej osoby w momencie próby jej reintegracji, rehabilitacji społecznej itd.

Tabela 11.: Instytucje i organizacje ważne dla realizacji strategii profilaktyki społecznej w Gminie Miasto Sławno cd. III

WAŻNE ORGANIZACJE I INSTYTUCJE				
LP.	NAZWA INSTYTUCJI	LICZBA	POSIADANE ZASOBY	KOMENTARZ
7.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	1	merytoryczne, organizacyjne,	<p>Placówki opiekuńczo-wychowawcze stanowią podstawową formę instytucjonalnej pieczy zastępczej, do której trafiała małeletni i niepełnoletni pozbawieni opieki rodzicielskiej bądź tacy, którym rodzicom władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona ze względu na dobrostan lub bezpieczeństwo dziecka. Współpraca z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi jest konieczna zarówno ze względu przeciwdziałania przemocy domowej np. w momencie procedury interwencyjnego odbioru dziecka jak również wspierania rodziny chociażby we współpracy asystentów rodziny realizujących plan pracy z rodziną, który musi być skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w placówce.</p> <p>W ramach współpracy gminy z placówkami warto przedsięwziąć działania profilaktyczne i zabezpieczające dzieci, które będą musiały się usamodzielnic, będą urlopowane bądź ponownie przekazywane do rodzin. Pracownicy socjalni OPS, PCPR oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych powinni się wspólnie szkolic oraz planować działania profilaktyczne.</p>
8.	Powiatowy Urząd Pracy w Sławnie	1	merytoryczne, organizacyjne, finansowe	<p>Częstym powodem zachowań ryzykownych lub uzależnień jest wykluczenie społeczne powodowane m. in. wykluczeniem ekonomicznym wynikającym np. z bezrobocia bądź niestabilnego zatrudnienia. Bieda może skutkować zerwaniem z normami społecznymi m.in. poprzez poszukiwanie innych źródeł dochodu – w tym zaangażowanie się w działalność przestępczą (kradzieże, sprzedaż narkotyków, sutenerstwo) bądź w wyniku utraty zaufania do instytucji publicznych.</p> <p>W związku z tym aktywizacja i reintegracja zawodowa osób bezrobotnych stanowi ważny element przeciwdziałania uzależnieniom i zagrożeniom społecznym. Dlatego współpraca gm. M. Sławno z PUP w Sławnie jest ważnym elementem działań profilaktycznych zachęcanie osób zagrożonych uzależnieniem i zrachowaniami ryzykownymi do podjęcia pracy, przebranżowienia się, nabycia nowych kompetencji i kwalifikacji społecznej stanowi bardzo skuteczną metodę ich reintegracji społecznej i przeciwdziałania skutkom niepożądanych zjawisk społecznych.</p>

Tabela 12.: Instytucje i organizacje pomocne w realizacji strategii profilaktyki społecznej w Gminie Miasto Sławno

POMOCNICZE ORGANIZACJE I INSTYTUCJE [WYBRANE]				
LP.	NAZWA INSTYTUCJI	LICZBA	POSIADANE ZASOBY	KOMENTARZ
1.	Parafie i inne wspólnoty religijne	3	merytoryczne, organizacyjne, finansowe	W Sławnie funkcjonują 2 parafie rzymskokatolickie i 1 prawosławna, W związku z tym, że w społeczeństwie polskim, Kościół nadal cieszy się dużym autorytetem parafie warto włączyć w działania profilaktyczne realizowane przez Miasto. Przykładowy wkład związków wyznaniowych może polegać na: przekazywaniu informacji na temat wsparcia jednostek publicznych np. dla osób uzależnionych, ofiar przemocy, współorganizowaniu np. warsztatów rodzinnych, wspólnego aktywizowania wiernych (w szczególności dzieci i młodzież) w ramach prowadzonej działalności ewangelizacyjnej (grupy oazowe, parafialne kluby sportowe i inne). Ponadto ważnym elementem pomocowym jest realne i publicznie wyrażone wsparcie wspólnot religijnych dla działań profilaktycznych gminy gdyż legitymizuje to je w oczach najbardziej wierzących mieszkańców
2.	Kluby Sportowe	5	merytoryczne, organizacyjne,	Istota działalności klubów sportowych w profilaktyce społecznej odnosi się przede wszystkim do możliwości organizowania alternatywnych form spędzania wolnego czasu oraz promocji zdrowego trybu życia, który wyklucza np. stosowanie używek. Jednocześnie działacze i zawodnicy danego klubu tworzą pewnego rodzaju społeczność, a w nich zawsze występuje pewna wspólnota norm i postaw, które są nagradzane i oczekiwane. Dlatego warto współpracować z KS wspierając ich misję wychowawczą odnoszącą się do wspomnianej wspólnoty wartości. Ponadto często kadra KS – instruktorzy, opiekunowie – posiadają uprawnienia do opieki nad dziećmi i młodzieżą, w związku z czym posiadają również podstawową wiedzę pedagogiczną do organizacji aktywnych form wypoczynku, półkolonii, kolonii, obozów, zimowisk itp.
3.	Ośrodek Wsparcia Seniora	1	organizacyjne	Problemy społeczne dotyczą również seniorów, w związku z czym włączenie do strategii ich rozwiązywania Klubów Seniora lub organizacji równorzędnych może być bardzo pomocne. W ramach klubów seniora można uruchomić wolontariat młodzieży, spotkania edukacyjne z seniorami bądź realizować zadania z zakresu profilaktyki uniwersalnej, której podmiotem będą podopieczni Ośrodka Wsparcia Seniora.
4.	Sławieński Dom Kultury/ Miejska Biblioteka Publiczna	1/1	organizacyjne, finansowe, merytoryczne	SDK jako animator kultury zrzesza liczne społeczności i grupy nieformalne: artystów, sportowców, miłośników kina, społeczników – w związku z czym jest odpowiednim nośnikiem informacji na temat ewentualnych działań profilaktycznych. Ponadto SDK można włączyć w działania profilaktyczne poprzez np. wsparcie spektakli o treściach profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, organizację wykładów z ekspertami z dziedzin związanych z profilaktyką, organizację zajęć reintegracyjnych dla grup zagrożonych bądź wykluczonych itp.

W przypadku organizacji pomocniczych, w związku z tym, że ich ilość jest niemal nieograniczona i wynika jedynie z kreatywności oraz możliwości realizatorów określonych działań profilaktycznych, autorzy dokumentu przedstawili jedynie wybrane organizacje. Ponadto można wymienić chociażby organizacje młodzieżowe, jak organizacje harcerskie czy oazowe, grupy nieformalne, organizacje przedsiębiorców, zakłady pracy, a nawet jednostki wojskowe. W ramach życia społeczno-gospodarczego istnieje bardzo wiele podmiotów, a każdy z nich w jakiś sposób, w określonym zakresie oddziałuje na społeczeństwo, w ramach którego działa. Dlatego planując konkretne działania profilaktyczne należy wziąć pod uwagę adresatów tego działania i odnieść ich sposób życia, poglądy i postawy, do grup jakie mają wpływ na te determinanty. Na przykład starając się przeprowadzić działania profilaktyczne wśród grupy kibiców sportowych, bądź w grupie gdzie wiele osób przyznaje się do tego, że jest kibicem sportowym warto zaangażować w takie działania lokalne autorytety sportowe. W grupach o silnych tendencjach religijnych należy zwrócić się o pomoc do związków wyznaniowych itd.

Z powyższych tabeli wynika przede wszystkim, że w Gminie Miasto Sławno oraz jej bezpośrednim otoczeniu, istnieje wysoki poziom zasobów społecznych do prowadzenia profilaktyki społecznej. W ramach ewentualnych, planowanych działań profilaktycznych zarówno na etapie pogłębionych diagnoz społecznych, opiniowania jak i realizacji, a następnie ewaluacji strategii można zaangażować liczne podmioty instytucjonalne oraz partnerów społecznych. Dzięki takiemu działaniu oferta działań zaradczych będzie atrakcyjniejsza i skierowana do szerszego grona odbiorców.

Część III

Wyniki i wnioski z badań własnych i analizy dokumentów w zakresie występowania problemów społecznych oraz postaw i opinii młodzieży, mieszkańców i pracowników służb pomocowych z Miasta Sławno

W niniejszej części przedstawiono najważniejsze wnioski i dane wynikające z przeprowadzonych badań. Same wyniki, w formie graficznej – wykresów- stanowią aneks do całości dokumentu. Autorzy zdecydowali się zrezygnować z części opisowej wyników badań (opisu statystycznego) gdyż przedstawienie graficzne jest wystarczające do odzwierciedlenia uzyskanych wyników, a ich sednem jest wnioskowanie i rekomendacje do programów strategicznych Miasta Sławno. Przedstawiono zatem najważniejsze wyniki wraz z komentarzem interpretacyjnym. Wyniki badań własnych przedstawione zostały w trzech częściach osobno dla każdej, badanej grupy społecznej: uczniów klas 6-8 szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Sławno, dorosłych mieszkańców Sławna oraz pracowników i funkcjonariuszy instytucji publicznych zaangażowanych w realizację polityki społecznej i przeciwdziałanie problemom społecznym na terenie Miasta.

Wnioski z badań ankietowych młodzieży z klas 6-8 szkół podstawowych

Charakterystyka badanej grupy

- Kwestionariusz ankietowy został udostępniony wszystkim publicznym szkołom podstawowym działającym na terenie miasta Sławna.
- Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w formie ankiety elektronicznej w okresie listopad-grudzień 2023.
- W badaniu wzięło udział 107 respondentów i respondentek.
- Pod względem struktury płci nieznaczna większość stanowili chłopcy – 47,7% badanych, dziewczęta – 46,7%. 3,7% nie chciało udzielać odpowiedzi na to pytanie, a 1,9% identyfikuje się z inną płcią (kulturową).
- Aż 48,6% badanych stanowiły osoby w wieku 13 lat, kolejne 31,8% 12 lat, 16,8% 14 lat i 2,8% badanych.
- $\frac{3}{4}$ respondentów i respondentek wychowuje się w tzw. „tradycyjnej rodzinie” wychowywane przez swoich obu, biologicznych rodziców. 8,4% badanych wychowywanych jest wyłącznie przez matkę, 6,5% w rodzinie, w której partner biologicznej matki dziecka, nie jest jego biologicznym ojcem. 4,7% uważa, że żadna z zaproponowanych odpowiedzi nie odzwierciedla jego sytuacji rodzinnej, w 2,8% dochodzi do opieki naprzemiennej, 1,9% przypadków to wychowane dziecka przez dziadków a w 0,9% respondent wychowywany jest wyłącznie przez ojca.

- 52,3% ankietowanych uczniów i uczennic posiada jednego brata lub siostrę, w 16,8% przypadków ankietowany ma dwójkę rodzeństwa, taką samą grupę – 16,8% badanych – stanowią jedynacy, trójkę rodzeństwa posiada 7,5% badanych, a 6,5% pochodzi z rodziny gdzie jest pięcioro lub więcej dzieci. Oznacza to, że w rodzinie wielodzietnej (min. 3 dzieci) wychowuje się 30,8% uczniów (prawie 1/3 ankietowanych).

Z samej analizy danych demograficznych wynikają przynajmniej dwa wnioski dotyczące ewentualnych determinantów zachowań ryzykowanych. Otóż faktem jest, że zarówno w rodzinach wielodzietnych jak i w rodzinach gdzie rodzic samodzielnie wychowuje dziecko zwiększa się ryzyko problemów – niekoniecznie świadomych zaniedbań – wychowawczych. W rodzinach wielodzietnych wychowuje się niewiele mniej niż 1/3 respondentów, a ¼ żyje w rodzinach o niepełnych lub zrekonstruowanych. Warto wziąć pod uwagę te dane przy przygotowywaniu strategii jak również gminnych programów profilaktycznych.

Dobrostan psychiczny dzieci i młodzieży

Z wyników uzyskanych w tej sekcji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska ujawnione w czasie badań:

- Zdecydowana większość badanych uczniów – 56,1% raczej czuje się bezpiecznie w szkole, do której uczęszcza, 15,9% zdecydowanie czuje się bezpiecznie. Jednak 6,5% badanych dzieci zdecydowanie nie czuje się w szkole bezpiecznie, a kolejne 4,7% raczej nie czuje się bezpiecznie. Oznacza to, że 11,2% - więcej niż co dziesiąty uczeń czuje zagrożenie w miejscu nauki.
- Aż 14,9% badanych dzieci miewa myśli dotyczące chęci ucieczki z domu, przy czym aż 2,8% badanych ma je stale.
- 22,4% badanych uczniów odczuwa duży dyskomfort związany z presją dotyczącą wyników w nauce.
- Ponad 1/5 uczniów ma problemy z samoakceptacją, nie lubią siebie i nie są w stanie się docenić.
- 12,1% badanych uczniów bardzo często odczuwa smutek i niezadowolenie z życia, kolejne 19,6% raczej często przeżywa takie uczucia.

Uzyskane dane są co najmniej alarmujące. Dzieci i młodzież w Sławnie mają poważny problem z samoakceptacją i często odczuwają i przeżywają negatywne emocje. Utrzymanie takiego stanu rzeczy

może przyczynić się do wzrostu ryzykownych zachowań i problemów społecznych związanych m. in. z uzależnieniami, poszukiwaniem alternatywnych form życia rodzinnego itp. **W dokumentach strategicznych władze Miasta powinny położyć duży nacisk na przeciwdziałanie problemom psychicznym wśród dzieci i młodzieży.**

Zachowania i postawy młodzieży wobec spożycia alkoholu, korzystania z narkotyków i środków psychoaktywnych

Z wyników uzyskanych w tej sekcji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska ujawnione w czasie badań:

- 20,5% badanych uczniów przyznaje się do tego, że przynajmniej raz w życiu spożywało alkohol. Jednak alarmujące jest to, że 6,5% przyznaje się do regularnego spożywania alkoholu.
- Aż 28% uczniów przyznaje się do tego, że próbowało papierosów – w tym ponad połowa robiła to więcej niż raz, a 7,4% deklaruje regularne palenie papierosów.
- Do korzystania z narkotyków – przynajmniej raz – przyznało się 4,7% badanych. 1,9% deklaruje wręcz regularne, częste korzystanie ze środków psychoaktywnych.
- 20,6% badanych stanowi stwierdza, że inni uczniowie ze szkoły pije alkohol, a 18,7% że taki stan rzeczy raczej ma miejsce.
- Alarmujące są wyniki dotyczące korzystania z papierosów. Otóż 42,1% badanych w sposób zdecydowany uważa, że inni uczniowie palą papierosy. Kolejne 33% uważa, że raczej tak jest. Oznacza to, że 75,1% potwierdza palenie papierosów w środowisku szkolnym.
- 12,1% zdecydowanie uważa, że inni uczniowie korzystają z narkotyków, kolejne 10,3% raczej uważa, że inni uczniowie zażywają narkotyki.
- Zdaniem 13,1% zakup alkoholu w Sławnie, przez osobę niepełnoletnią, nie stanowi zdecydowanie żadnego problemu, a 16,8% twierdzi, że raczej nie miałyby z tym problemem.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że **głównym problemem w zakresie uzależnień chemicznych** jest korzystanie przez osoby niepełnoletnie z **wyrobów tytoniowych**. To właśnie korzystanie z nikotyny uzyskało najwyższy wynik zarówno w osobistych deklaracjach ankietowanych jak również w ocenach zachowań współuczniów z tych samych szkół. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że m. in. te same osoby deklarują regularne spożycie alkoholu oraz korzystanie z produktów tytoniowych to **profilaktyka**

uzależnień chemicznych powinna być realizowana w sposób kompleksowy dotyczący wszystkich wspomnianych środków.

Cyberzagrożenia: uzależnienie od Internetu, pornografia internetowa i cyberprzemoc

Z wyników uzyskanych w tej sekcji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska ujawnione w czasie badań:

- 30,8% badanych uczniów przyznaje, że spędza, z wykorzystaniem Internetu i urządzeń ekranowych powyżej 5 godzin dziennie czasu wolnego. Osoby te znajdują się w grupie ryzyka uzależnienia.
- 63,8% badanych dzieci i młodzieży posiada konto na więcej niż czterech portalach społecznościowych. Osoby te również zagrożone są nadużywaniem, a w konsekwencji uzależnieniem od Internetu bądź narażają się na inne niebezpieczeństwa wynikające z nadużywania sieci.
- 7,5% badanych dzieci zdecydowanie uważa, że Internet oferuje im lepsze życie niż rzeczywistość, kolejne 5,6% raczej tak uważa, a 33,6% nie potrafi ocenić czy lepsze jest życie wirtualne czy rzeczywiste.
- 29% badanych zdecydowanie, a 23,4% raczej ukrywa się z nadmiernym korzystaniem z Internetu przed rodzicami, nauczycielami i innymi opiekunami.
- 9,3% badanych przyznaje się do regularnego oglądania materiałów o pokazujących nagość – mogą to być materiały erotyczne bądź pornograficzne.
- 13,1% badanych utrzymuje stałe, regularne kontakty internetowe z osobami, których nigdy nie poznało w rzeczywistości.
- 8,4% często, a 18,7% czasami staje się ofiarami cyberprzemocy – w sumie 27,1% dzieci ze Sławna regularnie jest narażonych na zachowania przemocowe w sieci.
- Jednocześnie 5,6% respondentów przyznaje, że często, a 17,8% czasami stosuje cyberprzemoc.

Na podstawie wyników badań własnych należy uznać, że **nadużywanie, uzależnienie i wynikające z nich zagrożenia stanowią największy problem wśród dzieci i młodzieży ze Sławna**. Taki stan rzeczy może wynikać nie tylko z niskiej świadomości, w tym zakresie, rodziców i opiekunów tych dzieci, ale również z ujawnionych już problemów z samoakceptacją i potrzebą podniesienia własnej wartości. Młodzież szuka alternatywy i ucieczki od nudnej, niewystarczającej – w ich mniemaniu – rzeczywistości. **Konieczne jest**

prowadzenie profilaktyki i akcji informacyjnych zarówno wobec dzieci jak ich opiekunów, dotyczących skutków nadużywania Internetu i form ich przeciwdziałania, w tym w głównej mierze budowania samoakceptacji oraz promowania alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

Przemoc rówieśnicza i domowa

Z wyników uzyskanych w tej sekcji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska ujawnione w czasie badań:

- 8,4% badanych często, a 20,6% czasami zostaje fizycznie zaatakowanych przez innych uczniów – oznacza to, że blisko 1/3 badanych staje się ofiarami fizycznej przemocy rówieśniczej.
- Jednocześnie 5,6% badanych często a kolejne 15 czasami stosuje przemoc fizyczną wobec innych uczniów.
- 15,9 badanych często, a 29,9% czasami – czyli w sumie 45,8% badanych regularnie jest ofiarami psychicznej i emocjonalnej przemocy rówieśniczej.
- Przemoc psychiczną i emocjonalną wobec innych uczniów regularnie stosuje 18,7% badanych.
- 6,5% rodzin uczniów szkół podstawowych stosowano lub stosuje się nadal kary cielesne jako środek wychowawczy. W 12,3% jako kara stosowana jest przemoc psychiczna i emocjonalna.

Dużym problemem ujawnionym w toku badań wśród uczniów jest **wysoka skala przemocy rówieśniczej**. Wynikać ona może z deficytów emocjonalnych, ale również dużej afirmacji i przyzwolenia na zachowania przemocowe w środowisku uczniowskim. W tym zakresie konieczna jest realizacja nie tylko profilaktyki uniwersalnej wobec uczniów, ale również podejmowanie działań mających na celu treningi emocji, zastępowania agresji i możliwości konsultacji pedagogicznych i psychologicznych dla uczniów.

Wnioski z badań dorosłych mieszkańców Sławna

Charakterystyka badanej grupy

- Ankieta została zrealizowana drogą internetową, w okresie listopad-grudzień 2023r.
- Wszyscy mieszkańcy mieli równy dostęp do ankiety.
- W ankiecie wzięło udział 115 osób.
- Pod względem struktury płci 91,3% respondentów stanowią kobiety, a 8,7% mężczyźni.
- W badaniu wzięli udział przedstawiciele, w sumie, tylko 3 grup wiekowych. 52,2% badanych to osoby w wieku pomiędzy 35 a 44 rokiem życia, 26,1% 45 a 45 rokiem życia, i 20,9% osoby w przedziale pomiędzy 25 a 34 rokiem życia. W udziale wziął udział jeszcze respondent w przedziale 55 a 64 lata, stanowi on 0,9% badanych.
- 64,3% ankietowanych to osoby z wyższym wykształceniem, 21,7% z średnim, 7,8% policealnym i 6,1% z zawodowym.
- 93,9% ankietowanych to osoby na stałe zamieszkujące w mieście Sławno.
- 48,7% badanych to osoby, które raczej dobrze oceniają sytuację finansową swojej rodziny, 27,8% ocenia ją jako ani dobrą ani złą, a 22,6% zdecydowanie dobrą. Raczej źle ocenia sytuację finansową rodziny 0,9% respondentów.

Po analizie danych demograficznych można stwierdzić obciążenie grupy pod względem struktury płci – 91,3% stanowią kobiety, orz pod względem wykształcenia – 64,3% badanych to osoby z wykształceniem wyższym. Jednocześnie taki rozkład tych struktury może dowodzić tego, że kobiety i osoby z wyższym wykształceniem bardziej interesują się sprawami publicznymi, w szczególności poprawą bezpieczeństwa i jakości życia w mieście. Badanie z założenia nie było badaniem reprezentatywnym – jego wyniki są ważne, jednak nie można ich ekstrapolować na całą populację miasta. Dlatego pomimo obciążenia grupy, wyniki badania powinny być brane pod uwagę jako wskazania przy projektowaniu rozwiązań strategicznych i programowych.

Ocena stanu bezpieczeństwa na terenie gminy, głównych problemów społecznych i działania instytucji publicznych

Z wyników uzyskanych w tej sekcji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska ujawnione w czasie badań:

- Większość mieszkańców – 61,7% raczej dobrze ocenia ogólne bezpieczeństwo w mieście. 25,2% uważa, że jest ono średnie. 6,1% zdecydowanie wysoko, a 5,2% raczej nisko.
- Jednak, aż 40% badanych raczej obawia się napaści w czasie nocnego przemieszczania się po mieście. Kolejne 7,8% zdecydowanie ma takie obawy. Poczucie zagrożenia przeważa nad poczuciem bezpieczeństwa, które zadeklarowało 31,3% badanych.
- 49,6% dobrze ocenia działania Policji na terenie miasta. 27,8% wystawia tej formacji średnią ocenę. Pozostali respondenci negatywnie oceniają pracę policji (w sumie 22,6%)
- 54,8% badanych deklaruje, że ich codzienny poziom stresu jest wysoki. Może to oznaczać inne problemy zdrowotne bądź społeczne, albo zwiększać ryzyko ich wystąpienia.
- 5,2% badanych przyznaje się do sporadycznych myśli samobójczych, a 1,7% do regularnych myśli samobójczych.
- 32,2% badanych nie zna, przez co nie może ocenić, żadnych działań MOPS w Sławnie, 26,1% ocenia je jako ani dobre ani złe, kolejne 23,5% jako raczej dobre, 12,2% jako raczej złe, a 4,3% jako zdecydowanie dobre.
- 40,9% badanych nie zna żadnych działań PCPR-u. Wśród pozostałych dominuje ocena dobra – 33% bądź neutralna – 20,9%.
- Korzystanie z jakiegokolwiek formy pomocy społecznej deklaruje 11,3% badanych jednak 4,3% nie jest w stanie wskazać czy korzysta z takiej pomocy.
- Trzy najczęściej wskazywane przez ankietowanych problemy społeczne Sławna to: brak perspektyw rozwojowych – 73% odpowiedzi, brak rozrywki – 71,3% oraz niskie płace – 60%.
- Wśród „tradycyjnych” problemów społecznych najczęściej wskazywano na nadużywanie alkoholu – 35,7% badanych, bezrobocie – 31,3% oraz przemoc domową 13,9%.

Formułując wnioski należy pamiętać, że udzielane odpowiedzi stanowią subiektywne oceny respondentów. I tak np. dane zastane udowadniają, że poziom bezrobocia w Sławnie nie jest alarmująco wysoki, a pomimo to ponad 30% badanych uważa, że stanowi ono duży problem społeczny. Należy jednak wziąć pod uwagę relatywnie duże niezadowolenie z pracy policji, oraz niepokojący stan kondycji psychicznej u przynajmniej 6% mieszkańców. Taki stan rzeczy, w połączeniu z przekonaniem o braku perspektyw rozwojowych może skutkować rozwojem problemów społecznych takich jak np. przestępczość, uzależnienia i im podobne.

Przemoc domowa

Z wyników uzyskanych w tej sekcji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska ujawnione w czasie badań:

- Z deklaracji ankietowanych wynika, że w ich domach przemoc domowa stanowi problem incydentalny 0,9% respondentów przyznało, że w ich domu zdecydowanie dochodzi do przemocy domowej, 1,7% badanych uważa, że to możliwe, że w ich domu dochodzi do przemocy. Tyle samo – 1,7% - respondentów odmówiło udzielenia odpowiedzi co jest zachowaniem alarmującym.
- Jednocześnie 4,3% badanych deklaruje, że ich partner, partnerka bądź inny domownik czasami wymusza na nich różne zachowania siłą bądź groźba co jest formą przemocy domowej. 2,6% odmówiło udzielenia odpowiedzi, a 1,7% badanych przyznało, że taka sytuacja była jednorazowa. W związku z tym grupa ryzyka przemocy fizycznej może wynosić ok. 8,6%.
- 9,6% badanych deklaruje, że osoba z bliskiej rodziny czasami ją poniża bądź ośmiesza, w 2,6% raz taka sytuacja miała miejsce, u 0,9% respondentów jest ona regularna, a 1,7% odmówiło odpowiedzi. Grupa ryzyka osób dotkniętych przemocą psychiczną wynosi więc ok. 14,8%.
- Grupa ryzyka dotycząca przemocy ekonomicznej wynosi ok. 6%.
- 3,5% przyznaje, że jednokrotnie z powodu przemocowego zachowania przynajmniej jednego z domowników interweniowała policja. 1,7% badanych odmówiło odpowiedzi.
- 18,2 % badanych uważa, że problemy rodziny są jej wewnętrzną sprawą i nikt nie powinien w nie ingerować.
- 14,8% zdecydowanie i kolejne 10,4% badanych (w sumie 25,2%) uważa, że dziecko stanowi własność rodziców.

- 5,2% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ojciec jako głowa rodziny ma prawo wykorzystywać wobec niej siłę fizyczną.
- Żaden respondent nie zadeklarował, że w ramach wychowawczego karania dzieci stosuje przemoc fizyczną. Jednak 7% badanych przyznało, że w ogóle nie stosuje kar w przypadku złego zachowania dzieci co może świadczyć o zaniedbaniu wychowawczym z ich strony.

Wstępne uzyskane deklaracje dotyczące przemocy domowej wskazywały na to, że jest to problem incydentalny. Jednak kolejne odpowiedzi wskazują, że **grupa ryzyka** osób dotkniętych przemocą domową może wynosić **od 6% do nawet 15%** respondentów. Oznacza to, że **miasto w ramach działań zapobiegawczych powinno stosować zdecydowane kroki przeciwdziałania przemocy domowej.**

Używanie i postawy wobec alkoholu i narkotyków

Z wyników uzyskanych w tej sekcji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska ujawnione w czasie badań:

- W badanej grupie alkohol pity jest w sposób kontrolowany, do regularne picie deklaruje jedynie 17,4% badanych z czego 14,8% pije raz w miesiącu, 1,7% co weekend, a 0,9% raz w tygodniu. Pozostali respondenci piją okazjnie – raz w roku 44,3% bądź wcale – 38,3%.
- 6,1% badanych opilo się w ciągu 30 dni od momentu badania. 3,5% jeden raz, 2,6% dwa razy.
- Tylko 1,7% zadeklarowało, że pod wpływem alkoholu zrobiło coś czego się wstydzi bądź żałuje.
- 3,5% respondentów deklaruje, że w ich domu zdecydowanie jest osoba nadużywająca alkoholu, tyle samo twierdzi, że raczej jest taka osoba, a 2,6% nie potrafi tego ocenić. W sumie grupa ryzyka wynosi więc 9,6%.
- 36,5% nie zna działac MOPS Sławno, które mają przeciwdziałać nadużywaniu alkoholu w Mieście. 29,6% ocenie je średnio, 19,1% dobrze a źle 14,8% respondentów.
- Zdaniem 45,2% dostęp do alkoholu w Sławnie jest zdecydowanie zbyt łatwy, kolejne 27% uważa, że raczej zbyt łatwy – w sumie 72,2% badanych mieszkańców uważa, że w mieście łatwo można nabyć alkohol.
- 7% przyznaje, że przynajmniej raz w życiu próbowało narkotyków. Jednak nie brało ich w ciągu ostatnich 30 dni, nikt też nie deklaruje utraty kontroli po narkotykach w okresie ostatniego pół roku.

- Respondenci deklarują, że w ich domu nie ma osoby, która ma problem z narkotykami.
- 40,9% nie zna działań profilaktycznych, podejmowanych przez Miasto, przeciw narkotykom. Kolejne 27% ocenie te działania średnio, 17,4% dobrze, a 15,8% źle.
- 64,3% nie wie czy dostęp do narkotyków w mieście jest łatwy, jednak aż 30,4% jest przekonane o tym, że zakup narkotyków w Sławnie jest prosty.

Dane dotyczące nadużywania alkoholu i narkotyków **należy interpretować ostrożnie** w związku z wspomnianym wcześniej obciążeniem grupy – głównie przez płeć. Z jednej strony niewiele respondentów deklaruje nadużywanie alkoholu, jednak problem z nim zauważa blisko co 10 badany. Potwierdzają się dane dotyczące **problemu narkotykowego** (nie mylić z przestępczością narkotykową) iż jest to **problem incydentalny** wśród dorosłych mieszkańców.

Postawy i praktyki korzystania z Internetu i cyberzagrożenia

Z wyników uzyskanych w tej sekcji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska ujawnione w czasie badań:

- 40,9% respondentów uważa, w sposób zdecydowany, że nadużywanie Internetu jest problemem osób dorosłych, a kolejne 37,4% raczej tak uważa. W sumie zauważa ten problem 78,3% badanych.
- Jeszcze więcej – w sumie 94,7% - z czego 73% w sposób zdecydowany – twierdzi, że problem nadużywania Internetu jest istotnym problemem młodzieży.
- 40,9% badanych spędza do 3 godzin czasu wolnego, korzystając z sieci. 14,8% więcej bo od 3 do 5 godzin.
- Większość badanych – 82,6% - nie utrzymuje wirtualnych znajomości. 11,3% z jedną do 3 osób, 4,3% z trzema do 10 osób, 1,7% z więcej niż dziesięcioma osobami.
- 16,5% przyznaje, że z powodu nadużywania przez nich Internetu doszło do konfliktu w domu rodzinnym.
- 15,6% badanych zaniedbało swoje obowiązki zawodowe lub rodzinne w konsekwencji nadużywania Internetu.

Bez wątpienia **nadużywanie Internetu stanowi ważny problem społeczny**. Możliwe, że jest on odpowiedzią na brak alternatyw spędzania wolnego czasu przez mieszkańców – co również zostało

ujawnione w badaniach własnych. Dlatego konieczne jest **podejmowanie przez Miasto nie tylko inicjatyw informacyjnych, ale również aktywizacji i integracji mieszkańców**. Grupa osób dorosłych, będących w **grupie ryzyka** uzależnień internetowych **wynosi co najmniej 15,6% badanych, a może być znacznie większa**.

Wsparcie rodzin i pieczy zastępczej

Z wyników uzyskanych w tej sekcji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska ujawnione w czasie badań

- 33,9% przynajmniej raz w życiu myślało o adopcji dziecka, a 8,7% regularnie wraca do tej myśli.
- Praktycznie żaden respondent lub respondentka – 99,1% - nie adoptuje żadnego dziecka.
- W ocenie 32,2% wsparcie rodziców w wychowaniu dziecka, ze strony władz i instytucji samorządowych, jest nieodpowiednie i zbyt małe. Przeciwnego zdania jest 24,3% badanych.
- 40% badanych uważa, że by zwiększyć poziom adopcji w mieście konieczne jest lepsze prowadzenie komunikacji w tym zakresie, 32,2% twierdzi, że kluczowe jest organizowanie wsparcie specjalistów, a 20,9% oczekuje większego wsparcia finansowego.
- Respondenci co do zasady uważają, że dziecko adoptowane jest tak samo ważne jak dziecko biologiczne.

W zakresie wspierania pieczy zastępczej, na poziomie badań własnych mieszkańców Miasta nie zdiagnozowano żadnych dysfunkcji. Jednak ujawnione zostały konkretne oczekiwania mieszkańców względem miasta – przede wszystkim lepszy poziom komunikacji i organizowanie wsparcia specjalistów.

Wnioski z badań funkcjonariuszy służb i pracowników instytucji zaangażowanych w realizację polityki społecznej

Charakterystyka badanej grupy

- Kwestionariusz ankietowy został udostępniony pracownikom i pracownicom:
  - Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie,
  - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie,
  - Urzędu Miejskiego w Sławnie,
  - Szpitala Powiatowego w Sławnie,
  - Starostwa Powiatowego w Sławnie,
  - Szkół publicznych działających na terenie Gminy Miasta Sławno,
  - Służby Kuratorskiej działającej na terenie Miasta Gminy Sławno.
- Kwestionariusz został również udostępniony Komendzie Powiatowej Policji, jednak w związku z centralnymi wytycznymi policjanci nie mogli wziąć udziału w badaniu.
- Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w formie ankiety elektronicznej w okresie listopad-grudzień 2023.
- W badaniu wzięło udział 62 respondentów i respondentek.
- Pod względem płci w strukturze respondentów zdecydowanie dominują kobiety – stanowiły przynajmniej 86,7% grupy badanej, mężczyźni 10% a 3,3% badanych nie chciało udzielać odpowiedzi.
- 96,7% badanych posiada wykształcenie wyższe, a pozostali średnie.
- Pod względem wieku największą grupę stanowią osoby pomiędzy 35 a 44 rokiem życia – 38,3%, następnie 45 a 54 – 28,3%, 55 a 64 rokiem życia – 21,7%, 10% to osoby pomiędzy 24 a 35 rokiem życia i 1,17% stanowią najmłodszy powyżej 18 roku życia, ale nie starsi niż 24 lata.
- 65% respondentów stanowili nauczyciele, 15% pracownicy PCPR-u a po 10% stanowili pracownicy Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

- 45% badanych pracuje w zakresie usług społecznych pomiędzy 15 a 25 lat, kolejne 25% powyżej 25 lat. Kolejną wielkościową grupę pod względem długości stażu pracy stanowi 11,7% pracowników pracujących pomiędzy 10 a 15 lat, 8,3% badanych 6 do 10 lat, i po 5% w dwóch grupach: 3 do 5 lat i do 3 lat.

Obciążenie demograficzne grupy pod względem płci oraz poziomu wykształcenia jest pozorne. Otóż zawody, do których skierowano kwestionariusz w większości są zawodami sfeminizowanymi. Na przykład wśród nauczycieli, w roku szkolnym 2022/2023, kobiety stanowiły aż 82%³. Jeszcze w 2015r. stanowiły 72% urzędników samorządowych. Stanowią również 97,1% pielęgniarek i 99,8% położnych. W związku z tym, trudno jest uniknąć obciążenia demograficznego pod względem płci. Z kolei wysoki poziom wykształcenia wynika z wymogów odnośnie większości zawodów, do których skierowane było badanie: urzędników samorządowych, pracowników socjalnych, asystentów rodziny czy nauczycieli. Wszyscy oni muszą posiadać wykształcenie wyższe.

Ważny wniosek płynie natomiast z struktury wieku – otóż zdecydowanie widoczny jest spadek naboru osób młodych, świeżo po studiach co może oznaczać problemy kadrowe w instytucjach pomocowych i wspierających w latach kolejnych. Problem ten znajduje potwierdzenie w strukturze badanej grupy pod względem stażu pracy w instytucjach pomocowych.

Ocena warunków pracy i problemów społecznych gminy ze szczególnym uwzględnieniem przemocy domowej i nadużywania alkoholu

Z wyników uzyskanych w tej sekcji należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska ujawnione w czasie badań:

- Oceny warunków pracy w instytucjach zatrudniających respondentów są wysokie. Dwie największe grupy liczące po 41,7% stanowią osoby oceniające je zdecydowanie dobrze i raczej dobrze. W sumie pozytywne oceny stanowią 83,4% odpowiedzi.
- W ocenie satysfakcji pracy również dominują oceny pozytywne. 51,7% jest raczej usatysfakcjonowane ze swojej pracy, a 25% zdecydowanie jest usatysfakcjonowanych, 23,3% nie potrafi tego ocenić. Żaden respondent nie wystawił negatywnej oceny swojej satysfakcji.
- Relacje miejskich instytucji samorządowych z Policją oceniane są raczej dobrze – 51,7%, ani dobrze ani źle – 21,% oraz bardzo dobrze – 10% a 13,3% nie ma zdania w tym zakresie.

---

³ Główny Urząd Statystyczny

- Z kolei relacje instytucji miejskich z służbami medycznymi jako raczej dobre ocenia 48,3%, a ani dobre ani złe 20%. Jednak 10% ocenia je jako raczej złe. 8,3% uważa, że te relacje są bardzo dobre a 13,3% nie ma zdania w tej materii.
- 56,7% badanych uważa, że w ramach realizowanych obowiązków zawodowych może liczyć na pełne wsparcie miejskich instrukcji samorządowych. Kolejne 30% uważa, że trudno jest poziom takiego wsparcia określić, a 8,3% uważa, że zdecydowanie otrzymuje takie wsparcie.
- Wśród największych problemów w Sławnie, pracownicy instytucji publicznych wymieniają przede wszystkim niski poziom płac – 76,7% respondentów, brak perspektyw rozwojowych – 73,3% oraz brak rozrywki i alternatywnych form spędzania wolnego czasu – 51,7%.
- Spośród „tradycyjnych” problemów społecznych największa grupa wskazuje na bezrobocie – 20%, nadużywanie, przez mieszkańców miasta, alkoholu – 18,3% oraz przemoc domową i przestępczość – w obu przypadkach po 6,7% badanych.
- 36,7% raczej i 5% respondentów zdecydowanie odczuwa w swojej pracy wsparcie społeczne, 36,7%nie potrafi tego ocenić, a 20% raczej i 1% zdecydowanie nie czuje takiego wsparcia.
- W sumie (zdecydowanie lub raczej) 20% osób zaangażowanych w pracę w systemie polityki społecznej uważa, że jest w stanie wyplenienia zawodowego. 21,7% badanych nie potrafi tego określić.
- Wśród problemów w wykonywaniu swojej pracy 60% badanych wskazuje na silne obciążenie emocjonalne, 58,3% na pracę z trudnymi, roszczeniowymi klientami, a 45% wskazuje na przeciążenie ilościowe.
- Aż 31,7% badanych uważa, że kondycja psychiczna dzieci i młodzieży w Sławnie jest raczej zła. 40% uważa, że trudno ją określić, a 11,7% przyznaje, że nie ma odpowiedniej wiedzy by ocenić kondycję psychiczną dzieci i młodzieży w mieście.
- W przypadku oceny kondycji psychicznej dorosłych, 45% badanych uważa, że trudno ją ocenić, 26,7% przyznaje, że ich wiedza jest niewystarczająca do takiej oceny. Jednak 15% ocenia ją jako raczej złą, a 13,3% przeciwnie – raczej dobrą.
- 20% badanych uważa, że przemoc domowa jest dużym (1,7%), bądź raczej dużym (18,3%) problemem społeczności Sławna, a 11,7% twierdzi, że to raczej mały problem. Pozostali badani przyznali, że albo nie posiadają odpowiedniej wiedzy by to ocenić, albo że kwestia ta jest problematyczna w ocenie.

- Wśród problemów na których, zdaniem badanych, powinna skupić się strategia rozwiązywania problemów społecznych wymienili przede wszystkim: Przemoc wśród dzieci i młodzieży – 60%, cyberprzemoc wśród dzieci i młodzieży – również 60% oraz uzależnieniu i nadużywaniu napojów alkoholowych – 60%. 55% wskazało na mowę nienawiści a 31,7% na problem przemocy domowej.
- 32,4% badanych to grupa, która oceniła zachowanie osób doznających przemoc domową – pozostali uznali, że są one trudne do oceny bądź brakuje im wiedzy. 30% uważa, że osoby doznające przemocy raczej chronią sprawcę przemocy.
- W kwestii dostępności i form pomocy dla osób doznających przemocy domowej od MOPS oceny są podzielone. 25% to grupa uważająca, że ta pomoc jest raczej bądź zdecydowanie wystarczająca. Przeciwnego zdania jest 20% badanych.
- W przypadku oceny wsparcia osób doznających przemocy domowej ze strony policji 21,7% uważa, że jest ono zbyt małe, a 16,7% że raczej wystarczające.
- Zdaniem respondentów – w dużej mierze nauczycieli [przyp.] – dzieci doznające przemocy domowej raczej otrzymują odpowiednie wsparcie ze strony szkoły – 41,7%, zdecydowanie je otrzymują 16,7%. 8,3% uważa z kolei, że jest ono zdecydowanie niewystarczające, a 5% że jest raczej niewystarczające.
- 36,7% badanych uważa, że nadużywanie alkoholu jest raczej dużym problemem miasta, a kolejne 8,3% że zdecydowanie jest to problem. Tylko 1,7% twierdzi, że takiego problemu raczej nie ma. 1/3 nie potrafi tego ocenić, a pozostali respondenci – 20% - uważa, że ich wiedza jest niewystarczająca do oceny.
- W przypadku korzystania z narkotyków jako raczej duży problem określa to zjawisko 26,7% badanych a bardzo duży 10%. Jako raczej mały 1,7%. 35% uważa, że ma zbyt małą wiedzę w tym zakresie, a 26,7% nie potrafi jednoznacznie ocenić.
- Zdaniem aż 38,3% badanych zdecydowanym problemem jest nadużywanie przez mieszkańców Internetu, kolejne 33,3% uważa, że to raczej duży problem. Pozostali albo nie wystawili jednoznacznej oceny albo uważają, że mają niewystarczającą wiedzę w tym zakresie.

Z powyższych danych można wyciągnąć konkretne wnioski, które powinny znaleźć się w dokumentach strategicznych i programowych Gminy Miasta Sławno w zakresie polepszenia działania miejskich instytucji samorządowych. Należy zwrócić uwagę między innymi na to, że co piąty ankietowany czuje, że jest osobą wypaloną zawodowo. Taki stan rzeczy na pewno może wpływać na jakość pracy osób zatrudnionych w instytucjach publicznych. Z kolei sama strategia powinna skupiać się nie tylko na

rozwiązywaniu skutków – przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy domowej itp. – ale również przyczynom tych zjawisk takich jak zła kondycja psychiczna części mieszkańców, poczucie frustracji wynikające m.in. z braku perspektyw rozwojowych czy alternatywnych form spędzania wolnego czasu. W związku z tym głównym celem strategii powinno być podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Część IV

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Mieście Sławno na lata 2024-2030

Cel główny strategii rozwiązywania problemów społecznych

Na bazie przeprowadzonej analizy i zidentyfikowanych problemów społecznych ustalono **główny cel** strategii, który brzmi:

Poprawa jakości życia mieszkańców Sławna poprzez przeciwdziałanie dysfunkcjom w rodzinach, integrację i wsparcie osób narażonych na wykluczenie społeczne oraz wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży.

W celu osiągnięcia tego zamierzenia planuje się podjęcie działań w kluczowych **obszarach priorytetowych**:

Wspieranie rozwoju i profilaktyka społeczna dzieci i młodzieży

Integracja i poprawa sytuacji życiowej seniorów i osób z niepełnosprawnością

Wspieranie funkcji wychowawczo-opiekuńczej i przeciwdziałanie dysfunkcjom w rodzinach

Realizacja priorytetowych obszarów ma na celu poprawę życia mieszkańców poprzez synergiczne wykorzystanie kapitału społecznego. Główny cel strategii i obszary strategiczne mają mobilizować społeczeństwo do samodzielnego podejmowania inicjatyw na rzecz rozwoju Sławna i reagowania na problemy, ale również zapewniać pomocnicze wsparcie instytucji publicznych w ich realizacji, w tym wsparcie organizacyjne, merytoryczne i finansowe.

Obszar priorytetowy 1:

Wspieranie rozwoju i profilaktyka społeczna dzieci i młodzieży

Kierunki działań w ramach obszaru

Przeprowadzone badanie wykazało liczne problemy w społeczności dzieci i młodzieży z obszaru Sławna, z najpoważniejszym z nich będącym pogorszeniem stanu psychicznego, co z kolei zwiększa ryzyko uzależnień, zwłaszcza behawioralnych związanych z nadmiernym korzystaniem z Internetu. W związku z tym strategia wsparcia rozwoju i profilaktyki społecznej dla dzieci i młodzieży zakłada następujące działania:

1. Poprawa dostępu do bezpłatnej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, również poza godzinami szkolnymi.
2. Organizacja zajęć i warsztatów dla uczniów z terenu Sławna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień cyfrowych.
3. Przeprowadzanie warsztatów psychoedukacyjnych dla uczniów szkół z terenu miasta, dotyczących m.in. budowania samoakceptacji, treningu emocji i radzenia sobie ze stresem.
4. Wspieranie organizacji pozarządowych i grup inicjatywnych w organizacji alternatywnych form spędzania wolnego czasu, takich jak zajęcia sportowe, koła zainteresowań, wycieczki krajoznawcze itp.

Odpowiedzialność za realizację tych działań ponoszą głównie:

- Urząd Miejski w Sławnie, który ma zadania związane z wsparciem, kontrolą, monitorowaniem i finansowaniem działań.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) w Sławnie, odpowiedzialny za udzielanie wsparcia merytorycznego, użyczenie przestrzeni innym zaangażowanym podmiotom, finansowanie i monitorowanie działań.
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sławnie która przede wszystkim finansuje działania profilaktyczne, udziela wsparcia merytorycznego i współorganizuje działania.
- Szkoły i inne placówki oświatowe, które mają za zadanie promowanie wartości obszaru priorytetowego, organizację techniczną zajęć i warsztatów, monitoring sytuacji uczniów, wsparcie merytoryczne, dostosowanie szkolnych programów profilaktyki i kontakt z rodzicami.

Potencjalnymi partnerami w realizacji działań mogą być:

- Szpital Powiatowy w Sławnie, w zakresie organizowania wsparcia psychiatrycznego i merytorycznego w dziedzinie profilaktyki uzależnień.
- Sławieński Dom Kultury, przede wszystkim w obszarze promocji, udostępniania bazy lokalowej i organizacji alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
- Organizacje pozarządowe, zajmujące się organizacją pozaszkolnych zajęć, realizacją zadań publicznych, prowadzeniem kampanii społecznych i udzielaniem wsparcia osobowego.

Wskaźniki realizacji obszaru

Zwiększenie dostępności do bezpłatnej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży również w formie pozaszkolnej	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Odsetek dzieci z problemami psychologicznymi objętych wsparciem psychologicznym	80%
Ilość etatów psychologów szkolnych w gminie	2
Ilość placówek/instytucji/organizacji świadczących nieodpłatną pomoc psychologiczną dla dzieci i młodzieży poza szkołą dziecka	2

Prowadzenie zajęć i warsztatów dla uczniów szkół z terenu Sławna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, ze szczególnym wyróżnieniem uzależnień cyfrowych	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Odsetek uczniów uczestniczących w szkolnych zajęciach profilaktycznych	50% klas 4-8 ze szkół prowadzonych przez Miasto Sławno min. 2 godz. rocznie
Ilość inicjatyw społecznych – np. organizacji pozarządowych – na rzecz realizacji kierunku działań	2 rocznie
Ilość specjalistów świadczących nieodpłatne konsultacje dla dzieci i młodzieży bądź ich rodziców w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom	min. 2

Prowadzenie dla uczniów ze szkół z terenu Sławna warsztatów psychoedukacyjnych dotyczących np. budowania samoakceptacji, treningu emocji, radzenia sobie ze stresem itp.	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Odsetek uczniów uczestniczących w szkolnych zajęciach psychoedukacyjnych	50% klas 4-8 ze szkół prowadzonych przez Miasto Sławno min. 2 godz. rocznie
Ilość inicjatyw społecznych – np. organizacji pozarządowych – na rzecz realizacji kierunku działań	2 rocznie
Ilość specjalistów świadczących nieodpłatne konsultacje dla dzieci i młodzieży bądź ich rodziców w zakresie dobrostanu psychicznego dziecka	2

Wspieranie organizacji pozarządowych i grup inicjatywnych w organizacji alternatywnych form spędzania wolnego czasu w tym np. zajęć sportowych, kół zainteresowań, wycieczek krajoznawczych	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Wartość udzielonego wsparcia finansowego przez Miasto Sławno organizacjom pozarządowym lub instytucjom kultury i innym jedn. org. na inicjatywy związane z kierunkiem działań	10% wartości dofinansowań udzielonych organizacjom pozarządowym w danym roku
Ilość miejsc dla dzieci i młodzieży na udział w inicjatywach pozarządowych, pozaszkolnych lub kulturalnych związanych z realizacją celu	min. 150 rocznie

Obszar priorytetowy 2:

Integracja i poprawa sytuacji życiowej seniorów i osób z niepełnosprawnością

Kierunki działań w ramach obszaru

W części badania przeprowadzonego za pomocą kwestionariusza nie zaobserwowano trudnej sytuacji osób starszych. Jednakże zidentyfikowany został problem związany z osobami z niepełnosprawnością. Ponadto, badania nie mogą zignorować innych źródeł, w których jednoznacznie podkreśla się dynamiczny proces starzenia się polskiego społeczeństwa. To z kolei nakłada konieczność opracowywania strategii skierowanych na seniorów, aby w przyszłości proces starzenia się nie wiązał się z wykluczeniem społecznym. W tym kontekście istotne jest promowanie postaw pozytywnych wobec osób starszych i osób z niepełnosprawnością, jak również podejmowanie inwestycji mających na celu eliminację barier architektonicznych i systemowych, umożliwiających ich aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym. Problematiczne jest również społeczne wykluczenie osób z niepełnosprawnościami, wymagające zastosowania inkluzywnej polityki, która w sposób ciągły i systematyczny angażuje te osoby w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym Sławna.

W związku z powyższym, w ramach drugiego obszaru priorytetowego, określono następujące kierunki działań:

1. Udzielanie wsparcia finansowego dla osób i rodzin, które doświadczają ubóstwa z powodu starości, samotności lub niepełnosprawności.
2. Wsparcie mobilności i włączenia społecznego osób z niepełnosprawnością.
3. Promowanie w społeczności postaw otwartości i pomocniczości wobec osób starszych i z niepełnosprawnością.

4. Świadczenie darmowej pomocy psychologicznej dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i ich opiekunów.
5. Wspieranie opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnością w zakresie opieki nad nimi.
6. Wspomaganie rozwoju kompetencji i umiejętności opiekunów osób z niepełnosprawnościami i seniorów.
7. Wspieranie inicjatyw społecznych oraz organizacji pozarządowych, które działają na rzecz osób starszych i z osób niepełnosprawnością.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań są w szczególności:

- Urząd Miasta odpowiedzialny za monitorowanie sytuacji osób starszych i z osób niepełnosprawnościami, inwestowanie w eliminację barier architektonicznych i systemowych oraz świadczenie wsparcia finansowego dla innych podmioty realizujące strategię.
- MOPS odpowiada przede wszystkim za organizowanie pomocy materialnej, udzielnie wsparcia asystenckiego rodzinom dotkniętym problemem niepełnosprawności, a także organizowanie systemowej pomocy dla opiekunów.
- Szkoły i instytucje oświatowe mają kształtować postawy opiekuńczości i szacunku młodzieży wobec osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Szpital Powiatowy w Sławnie świadczy usługi medyczne w terenie, pomaga w opiece nad osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami, oraz prowadzi profilaktykę chorób geriatrycznych.
- Komenda Powiatowa Policji odpowiada w głównej mierze za prowadzenie profilaktyki i kampanii informacyjnych dotyczące przestępczości, której ofiarami są osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami.
- Organizacje pozarządowe podejmujące inicjatywy na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.

Wskaźniki realizacji obszaru

Organizacja i świadczenie wsparcia materialnego dla osób i rodzin, w których starość, samotność lub niepełnosprawność skutkują biedą lub ubóstwem	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Odsetek rodzin ubogich bądź zagrożonych ubóstwem otrzymujących wsparcie materialne w ramach MOPS	75%
Ilość organizacji świadczących pomoc materialną (np. w ramach FEAD)	2

Wsparcie mobilności i włączenia społecznego osób z niepełnosprawnością	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Zatrudnienie osób mogących świadczyć pomoc osobą z niepełnosprawnością w siedzibach instytucji publicznych	min. 1 osoba / instytucja
Organizacja imprez i wydarzeń sportowych, kulturalnych bądź naukowych integracyjnych z udziałem osób z niepełnosprawnością	min. 2 rocznie dla min. 10 osób z niepełnosprawnością każde

Kształtowanie wśród mieszkańców postaw pomocowych i tolerancyjnych wobec osób starszych i z niepełnosprawnością	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Realizacja kampanii społecznych, wydarzeń, festynów itp. promujących tolerancję i przeciwdziałanie wykluczeniu	1 rocznie
Włączenie do programów szkolnych (np. szkolnego programu profilaktyki) tematyki związanej z tolerancją wobec os. z niepełnosprawnością i seniorów	100% SPP musi zawierać treści realizujące wskaźnik

Świadczenie nieodpłatnej pomocy psychologicznej dla osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Odsetek rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności lub seniorów objętych wsparciem psychologicznym na terenie Gminy (w tym instytucje innych JST i pozarządowe)	min. 10% z liczby osób objętych PS z powodu niepełnosprawności
Ilość instytucji bądź organizacji świadczących nieodpłatne konsultacje psychologiczne dla osób z niepełnosprawnością i seniorów oraz ich rodzin	2

Pomoc opiekunom osób starszych i z niepełnosprawnością w opiece nad nimi	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Utrzymanie działalności Ośrodka Wsparcia Seniora	cały okres trwania strategii
Objęcie opieką wytchnieniową opiekunów os. z niepełnosprawnością	min. 15 os. w danym roku
Odsetek rodzin z osobą z niepełnosprawnością bądź seniorów objętych opieką domową	min. 50 os. w danym roku

Wsparcie rozwoju kompetencji i umiejętności opiekunów osób z niepełnosprawnościami i seniorów	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Możliwość konsultacji w zakresie opieki nad osobami z niepełnosprawnością z medykiem (np. pielęgniarką środowiskową) i psychologiem/pedagogiem	2 rocznie

Wspieranie inicjatyw społecznych i organizacji pozarządowych działających na rzecz starszych i z niepełnosprawnościami	
NAZWA WSKAŹNIKA	MINIMALNA WARTOŚĆ DOCELOWA
Wartość wsparcia finansowego udzielonych przez Miasto Sławno organizacjom pozarządowym lub instytucjom kultury i innym jedn. org. na inicjatywy związane z kierunkiem działań	10% wartości dofinansowań udzielonych organizacjom i jednostkom w danym roku
Ilość pomoc merytoryczna dla organizacji przy realizacji usług w ramach realizacji celu	Zgodnie z zapotrzebowaniem [j.m. – godz.]

Obszar priorytetowy 3:

Wspieranie funkcji wychowawczo-opiekuńczej i przeciwdziałanie dysfunkcjom w rodzinach

Diagnoza oparta nie tylko na badaniach, ale również na statystykach instytucji publicznych oraz innych dokumentach strategicznych ujawnia, że wśród rodzin i mieszkańców gminy występują zachowania ryzykowne, a nawet kryminalne. Dysfunkcje w rodzinach obejmują m.in. problemy wychowawczo-opiekuńcze, prowadzące do zaniedbań. Warto zaznaczyć, że zaniedbanie fizyczne czy emocjonalne wobec osoby małoletniej jest formą przemocy.

Choć skala tych zjawisk wśród mieszkańców nie jest alarmująco wysoka, samorząd oraz władza centralna mają za zadanie pomagać osobom dotkniętym tymi problemami i minimalizować skutki tych zjawisk w społeczeństwie.

Kierunki działań w ramach tego priorytetu, wraz z wskaźnikami, źródłami finansowania i podmiotami realizującymi, zostały opisane w gminnych programach, takich jak:

- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na terenie Miasta Sławno na lata 2024 - 2027.
- Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Sławnie na lata 2024 - 2026.

- Miejski Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej w Sławnie na lata 2024 - 2026.

W ramach strategii sformułowano **ramowe kierunki działań**, które powinny być odzwierciedlane w programach lub ich nowelizacjach:

- 1) Edukacja profilaktyczna dzieci, młodzieży, rodziców i opiekunów prawnych w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom.
- 2) Szkolenie instytucji i urzędników odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy domowej, przestępczości i uzależnieniom.
- 3) Organizowanie dodatkowego wsparcia i ochrony dla osób doznających przemocy domowej, współuzależnionych lub pokrzywdzonych w inny sposób przez współdomowników.
- 4) Międzysektorowa i międzyinstytucjonalna współpraca w celu przeciwdziałania dysfunkcjom w rodzinie.
- 5) Wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi, Kościołem i innymi związkami wyznaniowymi.
- 6) Diagnozowanie i zaspokajanie potrzeb socjalnych osób doznających przemocy domowej, współuzależnionych lub pokrzywdzonych w inny sposób przez współdomowników.

Zadania wynikające z przepisów prawa

W praktyce strategia rozwiązywania problemów ma być dokumentem kierunkowym, zobowiązaniem gminy do podejmowania inicjatyw i działań na rzecz ograniczanie zachowań ryzykownych, przestępczości, dysfunkcji rozwojowych i w środowisku rodzinnym. Nie jest ona dokumentem strategicznym w kontekście całościowego rozwoju jednostki samorządu terytorialnego.

W związku z tym ze względów praktycznych w strategii należy ograniczyć się do zadań możliwych do wykonania w ramach działania Gminy jednak stanowią one praktyczną realizację zadań własnych oraz fakultatywnych. Cel główny strategii realizowany będzie również w oparciu o zadania ustawowe wynikające, w szczególności z:

1. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
2. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
5. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
6. Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
7. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
8. Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego.
9. Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
10. Ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.
11. Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.
12. Innych ustaw zawierających zadania własne gminy w ramach polityki społecznej.

Źródła finansowania i ramy finansowe na poszczególne lata realizacji strategii

Źródłami finansowania zadań wynikających z Strategii są w szczególności:

- 1) środki własne z budżetu gminy;
- 2) środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w programie;
- 3) środki pozabudżetowe pozyskane na zadania związane z realizacją Programu: dotacje celowe z budżetu państwa, dotacje na realizację rządowych przeciwdziałania przemocy domowej oraz inne środki zewnętrzne np. dotacje unijne, dotacje celowe z innych JST itp.

Określając ramy finansowe na poszczególne lata realizacji strategii uwzględniono wskaźnik inflacji na poziomie 11,4% określony dla roku 2023 przez GUS i na tej podstawie oszacowano koszty na lata:

- 2024 r. - 15 169 541,12 zł
- 2025 r. - 16 898 868,67 zł
- 2026 r. - 18 825 339,70 zł
- 2027 r. - 20 971 428,42 zł
- 2028 r. - 23 362 171,27 zł
- 2029 r. - 26 025 458,80 zł
- 2030 r. - 28 992 361,09 zł

Realizatorzy strategii

Głównym realizatorem Strategii jest Miasto Sławno rozumiane jako Urząd Miejski w Sławnie wraz z wszystkim jednostkami organizacyjnymi i podmiotami, których Miasto jest organem prowadzącym, bądź w przypadku spółek, posiada większościowe udziały. Jednak w realizacji Strategii mogą wziąć udział również inne jednostki publiczne, podmioty prywatne oraz organizacje pozarządowe.

W realizacji Strategii Gmina Miasto Sławno może korzystać ze wsparcia partnerów w szczególności instytucji Powiatu Sławińskiego jak np. PCPR w Sławnie, RCK w Sławnie, ale również organizacji pozarządowych.

Monitoring i ewaluacja

Niniejsza strategia opiera się na diagnozie społecznej, a jak wiadomo zjawiska społeczną cechuje duża dynamika. W związku z tym zaleca się po min. 2 maksymalnie 4 latach przeprowadzenie monitoringu z realizacji strategii, aktualizacji diagnozy i jeśli zachodzą ku temu przesłani przygotowania ewaluacji niniejszej strategii.

Za monitoring strategii powinien odpowiadać MOPS w Sławnie bądź inna jednostka wskazana przez Burmistrza Gminy Miasto Sławno. Monitoring prowadzony jest na zasadzie porównania zakładanych i osiągniętych wskaźników przedstawionych w Strategii oraz Gminnych Programów.

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Poprzednia Strategia została przyjęta na lata 2017 – 2023 i przestała obowiązywać z końcem grudnia 2023 roku

Biorąc pod uwagę powyższe zasadne jest przedłożenie do przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Sławno na lata 2024 – 2030.